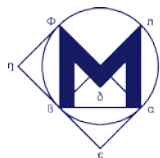

Verdiskapingsevne i norske storbyregioner

MENON
Business Economics

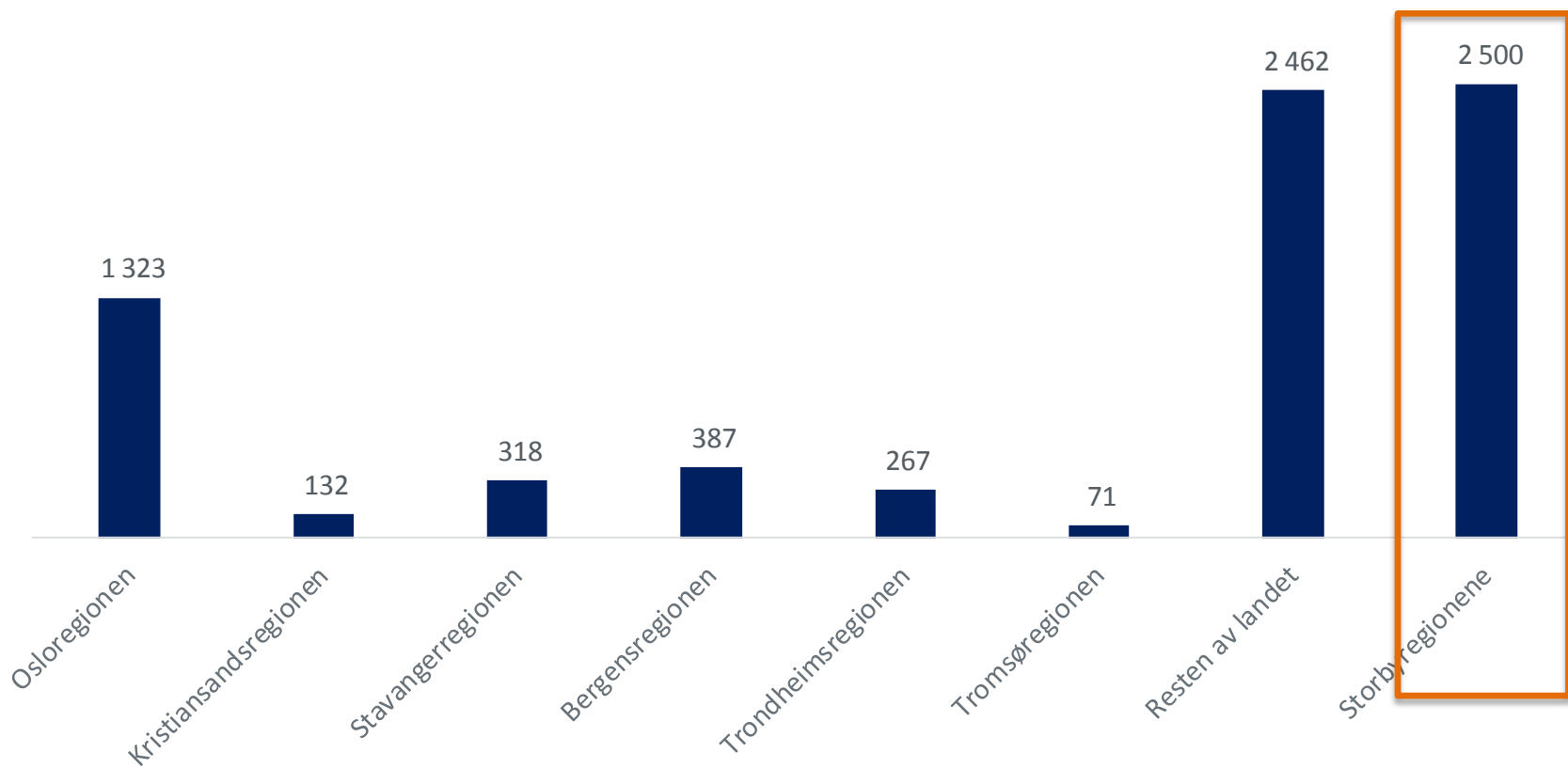
Storbyregionene

Storbyregion	Kommuner som inngår
Oslo-regionen (31 kommuner)	Oslo, (Akershus) Bærum, Asker, Ski, Frogn, Oppegård, Nesodden, Fet, Rælingen, Lørenskog, Skedsmo, Nittedal, Gjerdrum, Vestby, Ås, Enebakk, Aurskog-Høland, Sørum, Ullensaker, Nes, Eidsvoll, Nannestad, (Oppland) Lunner, Gran, (Østfold) Spydeberg, Hobøl, (Buskerud) Hurum, Hole, Lier og Drammen.
Kristiansands-regionen (8 kommuner)	Kristiansand, Lillesand, Birkenes, Vennesla, Iveland, Songdalen og Søgne og Marnardal.
Stavanger-regionen (15 kommuner)	Stavanger, Sandnes, Sola, Randaberg, Klepp, Time, Gjesdal, Rennesøy, Strand, Kvitsøy, Hå, Forsand, Finnøy, Hjelmeland og Bjerkreim.
Bergens-regionen (14 kommuner)	Bergen, Askøy, Fjell, Sund, Øygarden, Meland, Lindås, Radøy, Os, Samnanger, Osterøy, Vaksdal, Masfjorden og Fusa.
Trondheims-regionen (10 kommuner)	Trondheim, Skaun, Klæbu, Melhus, Malvik, Midtre Gauldal, Stjørdal, Rissa, Orkdal, Leksvik.
Tromsø-regionen (2 kommuner)	Tromsø og Karlsøy

Antall innbyggere i 2012 i 1000 personer

Kilde SSB

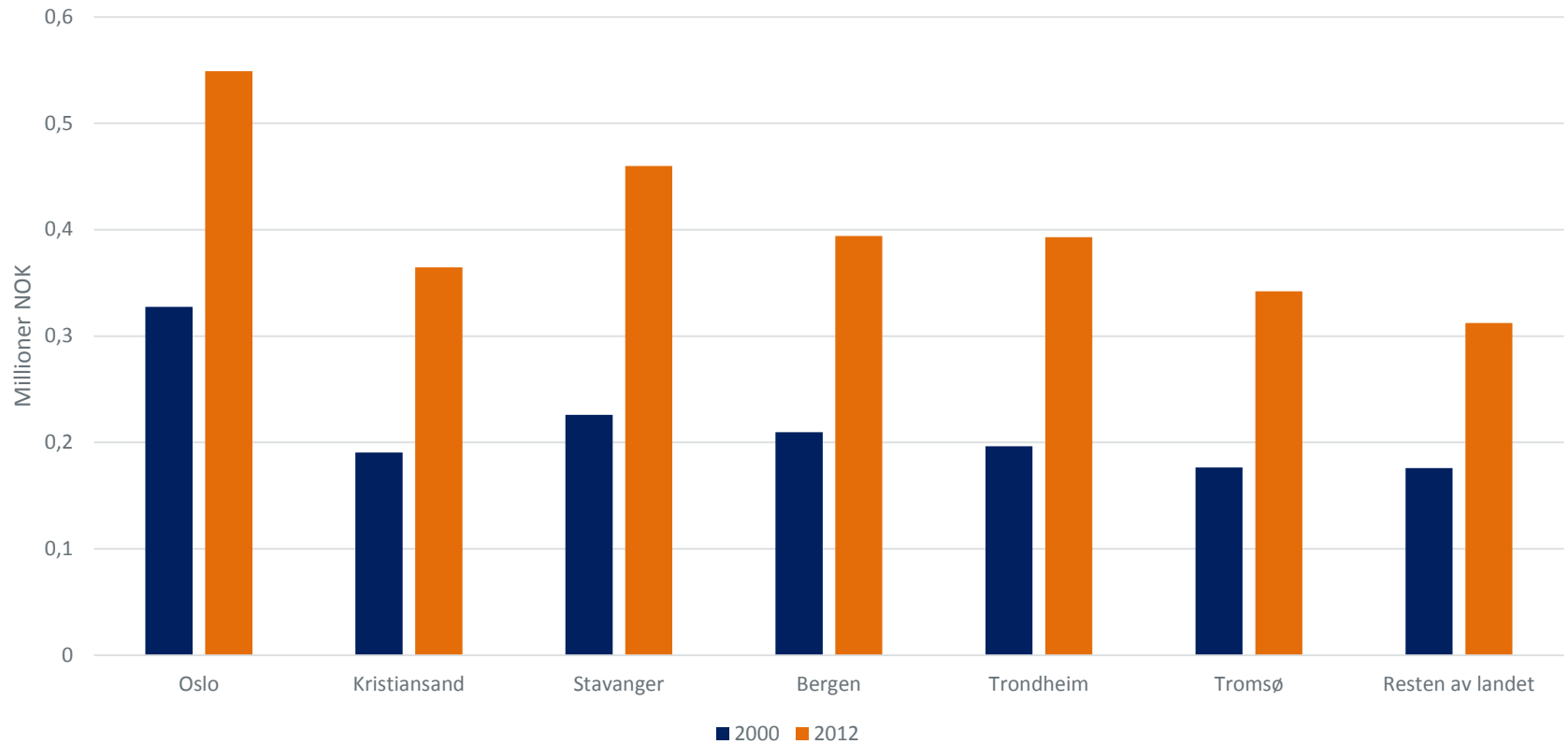
Antall innbyggere i 2012 i 1000 personer Kilde:SSB

Verdiskaping (bruttoprodukt) per innbygger i 2000 og 2012

Kilde : SSB og Menon

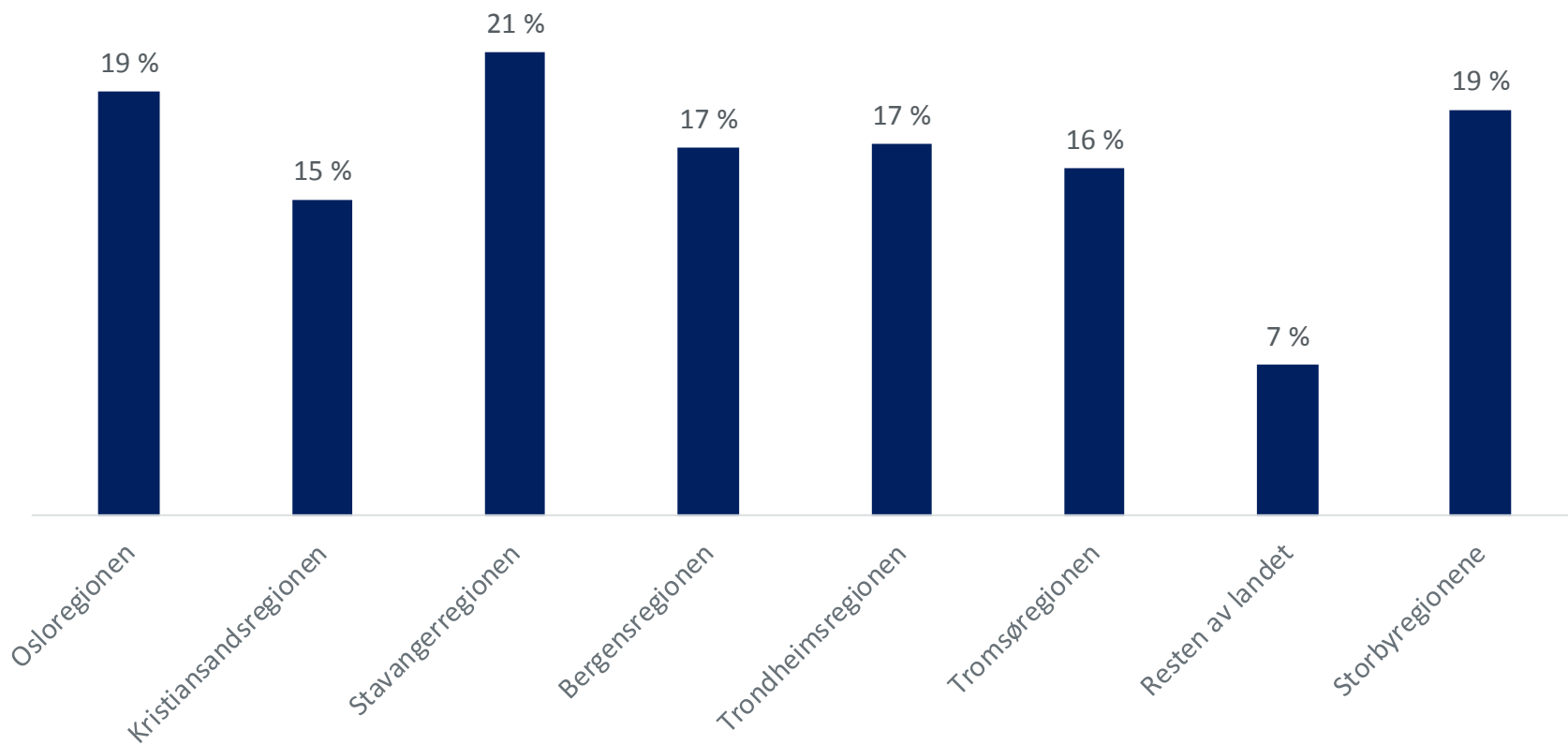
Verdiskaping per innbygger 2000 og 2012 i millioner kroner
Kilde: SSB og Menon

Vekst i antall innbyggere 2000-2012

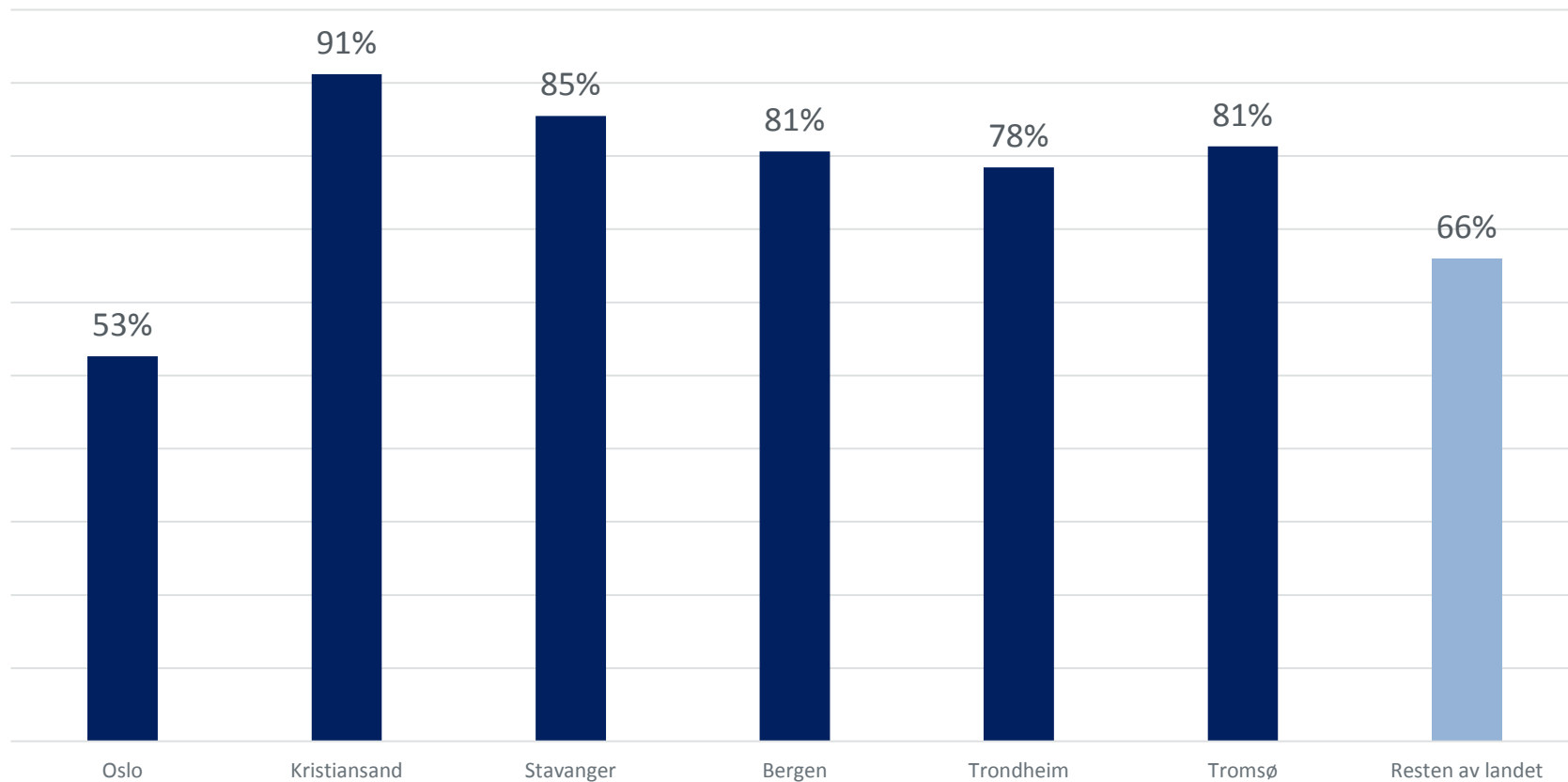
Kilde SSB

Vekst i antall innbyggere 2000-2012 Kilde:SSB

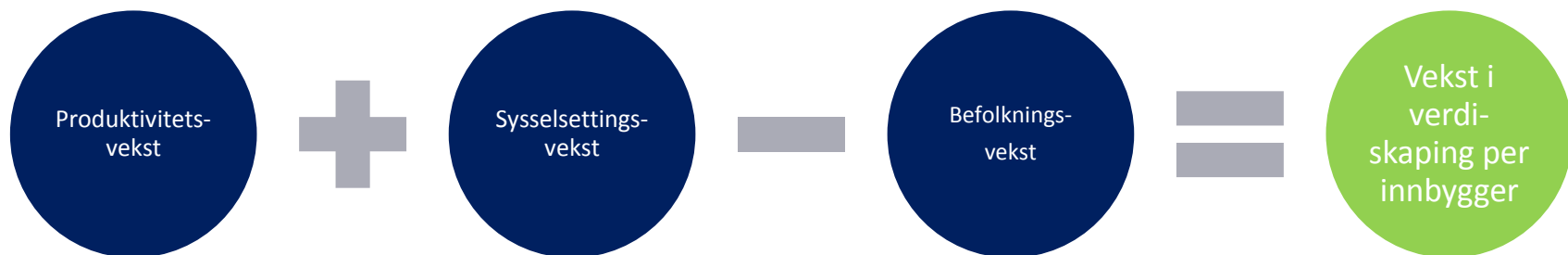

Storby-regionenes vekst i verdiskaping per innbygger (2000-2011)

Kilde: Menon og SSB

Dekomponering av vekst i verdiskaping per innbygger:

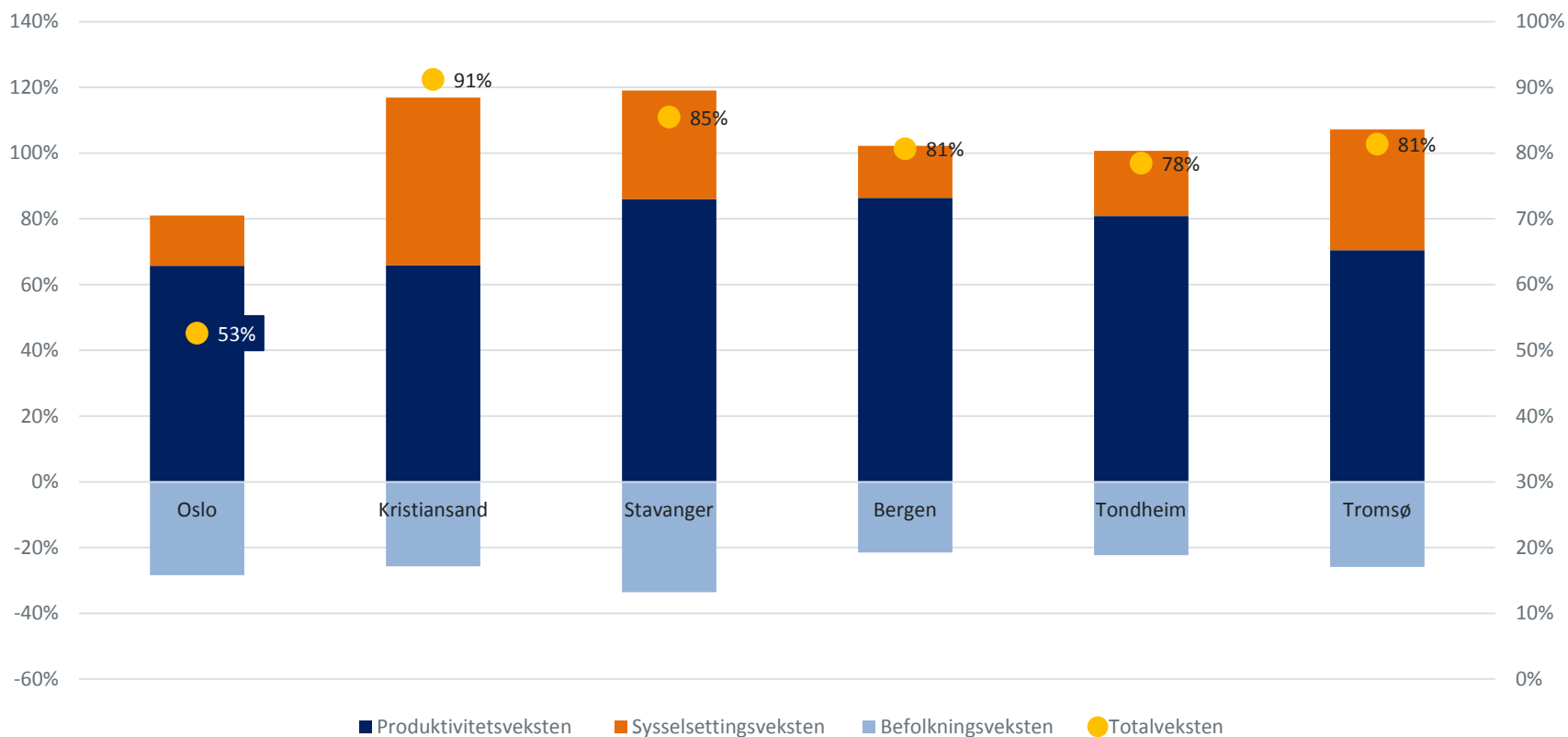
Vekstregnskapet

Dekomponering av verdiskapingsmålet

	Produktivitets- veksten	Sysselsettings- veksten	Befolknings- veksten	Totalveksten (verdiskaping per innbygger)	Årlig realvekst
Storbyregion					
Oslo	66 %	15 %	-28 %	53 %	1.79 %
Kristiansand	66 %	51 %	-26 %	91 %	3.75 %
Stavanger	86 %	33 %	-34 %	85 %	3.48 %
Bergen	86 %	16 %	-22 %	81 %	3.25 %
Trondheim	81 %	20 %	-22 %	78 %	3.14 %
Tromsø	70 %	37 %	-26 %	81 %	3.28 %
Resten av landet	66 %	8 %	-8 %	66 %	3.12 %

Vekstregnskapet for alle storbyregionene (Verdiskaping per innbygger, vekst fra 2000 – 2011)

Dekomponering av verdiskaping
Kilde: Menon og SSB

Andel av total sysselsetting i storbyregionene fordelt på sektorer i økonomien (2012)

	Storbyregion					
	Oslo	Kristiansand	Stavanger	Bergen	Trondheim	Tromsø
Privat eksport	22 %	24 %	34 %	30 %	21 %	15 %
Privat lokal	50 %	41 %	40 %	40 %	43 %	38 %
Statlig (offentlig eksport)	13 %	14 %	7 %	11 %	15 %	30 %
Kommunal (offentlig lokal)	14 %	20 %	19 %	19 %	21 %	17 %

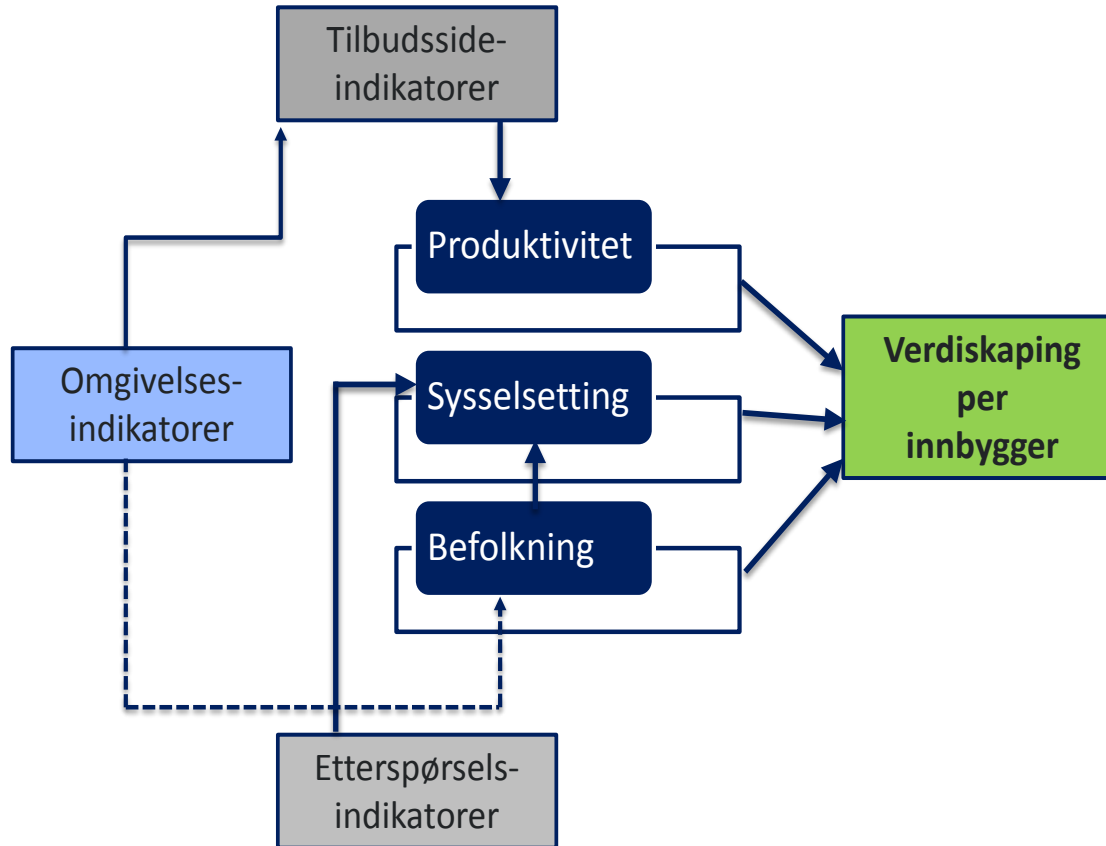
Verdiskapingsvekst i fire sektorer i storbyregionene (2000-2011)

Grønn farge: Høy vekst

Rød farge: lav vekst

	Oslo	Kristiansand	Stavanger	Bergen	Trondheim	Tromsø
Privat eksport	94 %	123 %	115 %	106 %	119 %	93 %
Privat lokal	68 %	126 %	143 %	106 %	89 %	110 %
Statlig sektor	123 %	88 %	133 %	65 %	152 %	105 %
Kommunal sektor	85 %	112 %	99 %	136 %	84 %	118 %

Indikatormodell

32 indikatorer vi har sett på i utgangspunktet

Nr	Indikator	Type	Valgt	Ikke valgt		IRIS
				Tallene finnes ikke for storby-regioner	Liten variasjon over tid, for korte tidsserier	
1	Andel sysselsatte med høyere utdanning	Tilbud	X			X
2	Andel sysselsatte i kunnskapstjenester	Tilbud	X			X
3	FoU-utgifter per innbygger	Tilbud	X			X
4	Nyetableringer som overlever minst et år	Tilbud	X			X
5	Vekst i antall sysselsatte siste 3-års perioden	Tilbud			X	X
6	Andel av befolkning i aldersgruppen 20-39 år	Tilbud	X			X
8	Hovedkontor for større bedrifter	Tilbud	X			X
9	Næringsstatistikk (eksportrettet, lokalt, offentlig og privat)	Tilbud	X			
10	Meddelte patenter per 10 000 innbyggere	Tilbud		X		X
11	Helsetilbud (ansatte per innbygge)	Omgivelser	X			
12	Andel ansatte innen transport - og logistikk	Omgivelser	X			X
13	Sysselsatte innen hotell, restaurant, kultur og underholdning	Omgivelser	X			X
14	Utvikling i antall studentplasser	Omgivelser	X			
15	Andel ansatte i kommunal forvatning med høyere utdanning (3+ år)	Omgivelser	X			X
16	Igangsatte boliger ift totalt andel boliger	Omgivelser			X	X
17	Boligpriser	Omgivelser			X	X
18	Effektiv service og brukervennlighet	Omgivelser			X	X
19	Nettbasert oversikt over tilgjengelig næringsareal	Omgivelser			X	X
20	Gjennomsnittshastighet arbeidsreiser - alle transportmidler	Omgivelser		X		X
21	Andel bruk av kollektivtrafikk daglige gjøremål	Omgivelser		X		X
22	Stamveinett-tilknytning til regionen	Omgivelser			X	X
23	IKT-infrastruktur	Omgivelser			X	
24	Behandlingstid i plan og byggesaker	Omgivelser			X	
25	By-tetthet	Omgivelser		X		
26	Likestilling (SSB-indeks)	Omgivelser		X		X
27	Levekårsindeks	Omgivelser		X		X
28	Eksport av varer	Etterspørsel	X			
29	Regional investering	Etterspørsel	X			
7	Yrkesrelaterte hotellovernattinger	Tilbud	X			X
30	Verdiskaping i offentlig sektor	Etterspørsel	X			
31	Verdiskaping per sysselsatt i lokal tjenesteyting	Etterspørsel	X			
32	Verdiskaping per innbyggere i lokal tjenesteyting	Etterspørsel	X			

Indikatorer som kan være knyttet til vekst i de tre faktorene

		Produktivitet	Sysselsetting	Befolkning
Tilbudsside-indikatorer	Andel med lang høyere utdanning			
	Andel med kort høyere utdanning			
	Andelen sysselsatte i kunnskapsnæringer			
	FoU-utgifter totalt			
	FoU-utgifter næringslivet			
	FoU-utgifter instituttsektoren			
	FoU-utgifter universitets- og høyskolesektoren			
	Andel nyetableringer med ansatte som overlever ett år			
	Andel unge (20-39 år)			
Omgivelses-indikatorer	Andel ansatte i service og underholdning			
	Andel ansatte i helsesektoren			
	Antall studieplasser			
Etterspørsels-indikatorer				
	Andel yrkesrelaterte overnattinger			
	Regional investering			

Utfordringer i Oslo-regionen

Storbyregion

Oslo

Vekst i:

Andel med lang og høy utdanning	M
Andel med kort høyere utdanning	H
Andel ansatte i kunnskapsnæringer	M
FoU-utgifter totalt	H
FoU-utgifter i næringlivet (andel, nivå)	M
FoU-utgifter i institutt og UoH (andel, nivå)	M
Nyetableringer med ansatte (nivå)	H
<hr/>	
Antall sysselsatte i service/underholdning	L
Antall studieplasser	M
<hr/>	
Yrkesrelaterte overnattinger	H
Regionale investeringer per innbygger (nivå)	H

Utfordringer for Kristiansandsregionen

Storbyregion

Kristiansand

Vekst i:

Andel med lang og høy utdanning	L
Andel med kort høyere utdanning	M
Andel ansatte i kunnskapsnæringer	L
FoU-utgifter totalt	L
FoU-utgifter i næringlivet (andel, nivå)	H
FoU-utgifter i institutt og UoH (andel, nivå)	L
Nyetableringer med ansatte (nivå)	L
<hr/>	
Antall sysselsatte i service/underholdning	H
Antall studieplasser	H
<hr/>	
Yrkesrelaterte overnattinger	L
Regionale investeringer per innbygger (nivå)	M

Utfordringer for Stavanger-regionen

	Storbyregion
	Stavanger
Vekst i:	
Andel med lang og høy utdanning	H
Andel med kort høyere utdanning	M
Andel ansatte i kunnskapsnæringer	H
FoU-utgifter totalt	M
FoU-utgifter i næringlivet (andel, nivå)	H
FoU-utgifter i institutt og UoH (andel, nivå)	L
Nyetableringer med ansatte (nivå)	M
<hr/>	
Antall sysselsatte i service/underholdning	M
Antall studieplasser	H
<hr/>	
Yrkesrelaterte overnattinger	H
Regionale investeringer per innbygger (nivå)	H

Utfordringer for Bergensregionen

Storbyregion

Bergen

Vekst i:

Andel med lang og høy utdanning M

Andel med kort høyere utdanning M

Andel ansatte i kunnskapsnæringer H

FoU-utgifter totalt H

FoU-utgifter i næringlivet (andel, nivå) L

FoU-utgifter i institutt og UoH (andel, nivå) M

Nyetableringer med ansatte (nivå) M

Antall sysselsatte i service/underholdning H

Antall studieplasser L

Yrkesrelaterte overnattinger M

Regionale investeringer per innbygger (nivå) H

Utfordringer for Trondheims-regionen

Storbyregion

Trondheim

Vekst i:

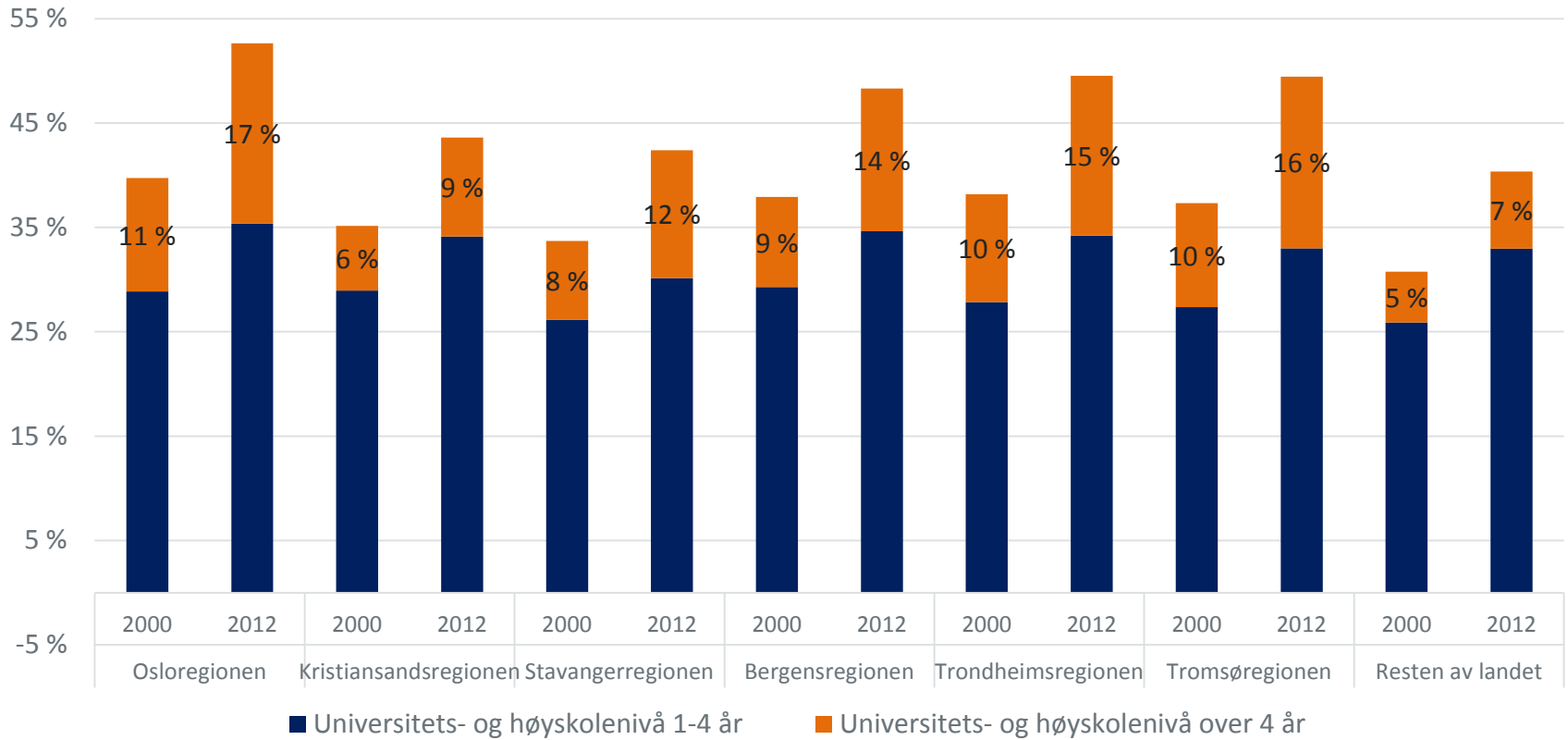
Andel med lang og høy utdanning	L
Andel med kort høyere utdanning	H
Andel ansatte i kunnskapsnæringer	M
FoU-utgifter totalt	H
FoU-utgifter i næringlivet (andel, nivå)	L
FoU-utgifter i institutt og UoH (andel, nivå)	M
Nyetableringer med ansatte (nivå)	L
<hr/>	
Antall sysselsatte i service/underholdning	H
Antall studieplasser	L
<hr/>	
Yrkesrelaterte overnattinger	M
Regionale investeringer per innbygger (nivå)	M

Utfordringer for Tromsø-regionen

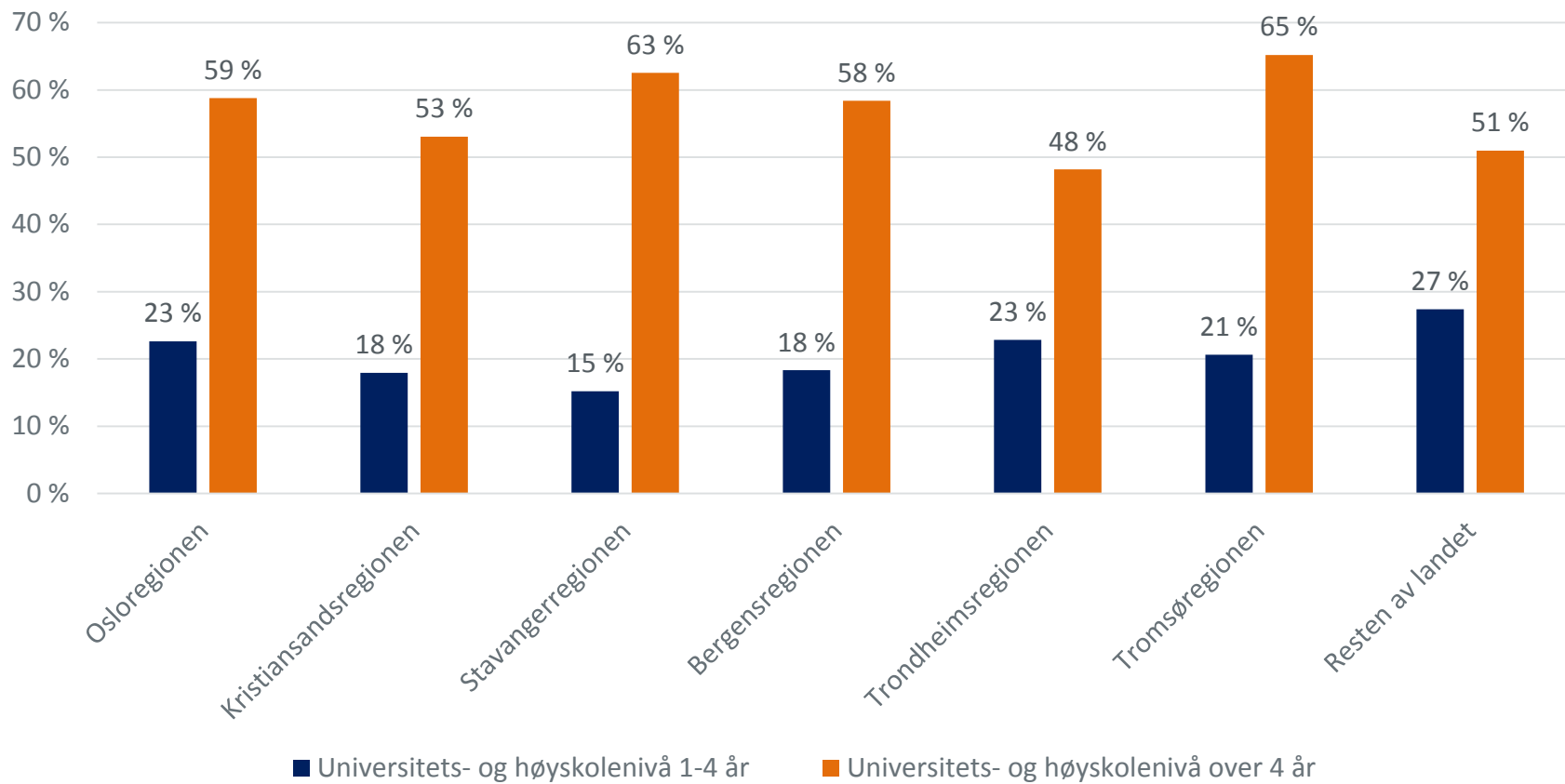
	Storbyregion
	Tromsø
Vekst i:	
Andel med lang og høy utdanning	H
Andel med kort høyere utdanning	H
Andel ansatte i kunnskapsnæringer	L
FoU-utgifter totalt	H
FoU-utgifter i næringlivet (andel, nivå)	L
FoU-utgifter i institutt og UoH (andel, nivå)	H
Nyetableringer med ansatte (nivå)	M
<hr/>	
Antall sysselsatte i service/underholdning	M
Antall studieplasser	L
<hr/>	
Yrkesrelaterte overnattinger	H
Regionale investeringer per innbygger (nivå)	M

Andel sysselsatte med høyere utdanning i 2000 og 2012

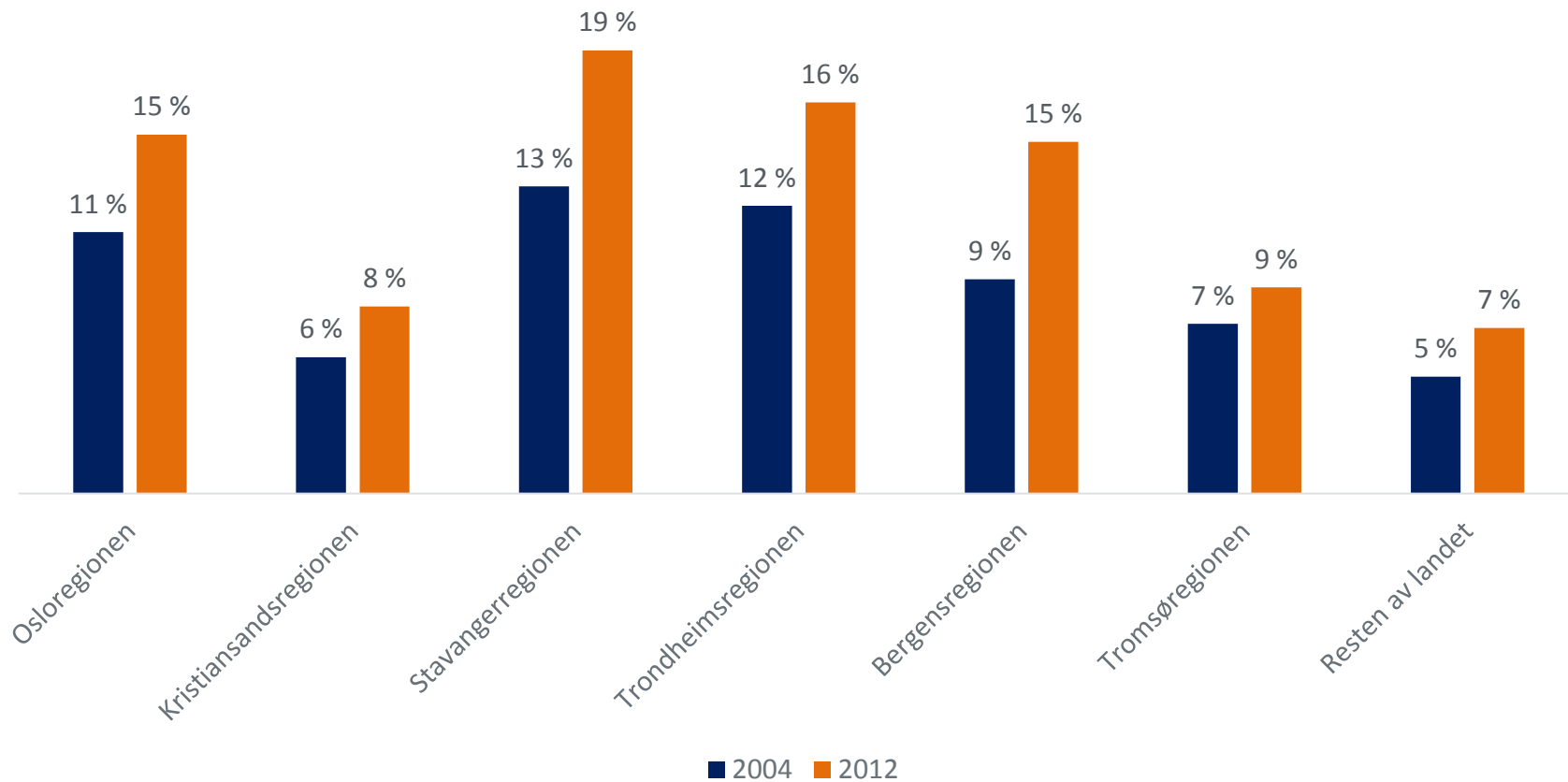
Kilde: SSB

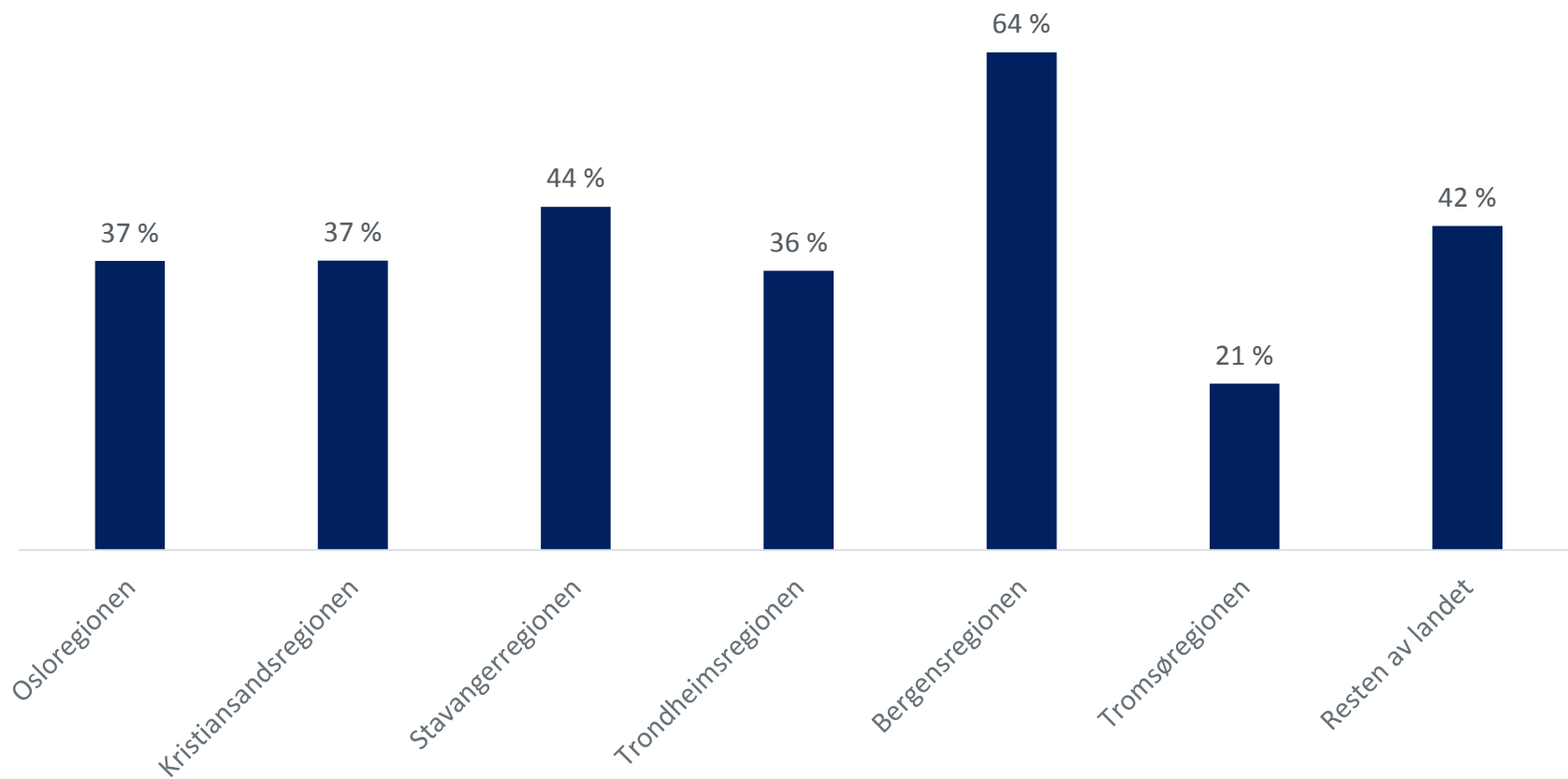
Vekst i andel sysselsatte med høy utdanning 2000-2012 Kilde: SSB

Andel sysselsatte innen kunnskapstjenester Kilde: Menon/Soliditet

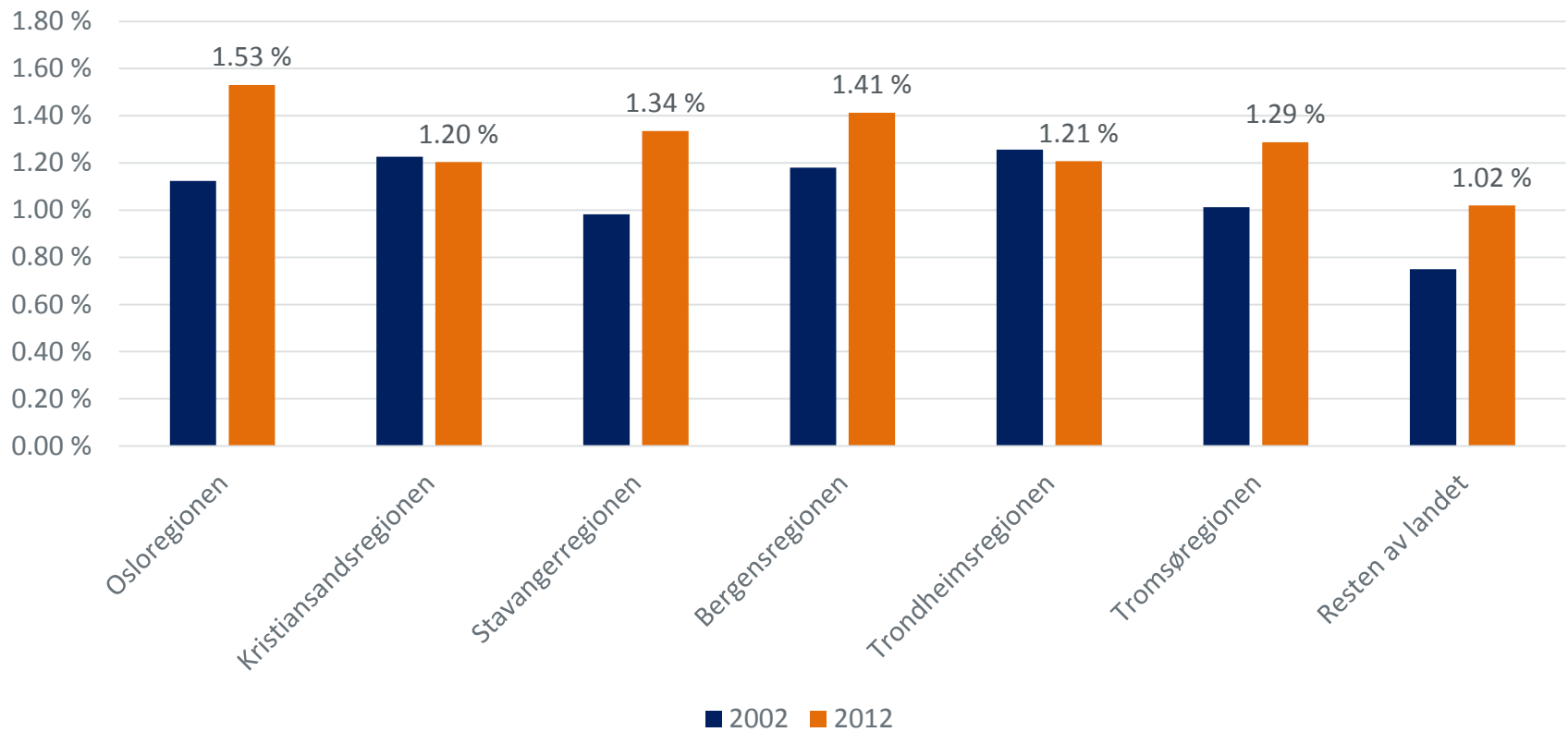

Vekst i andel sysselsatte innen kunnskapstjenester 2004-2012 Kilde: Menon/Soliditet

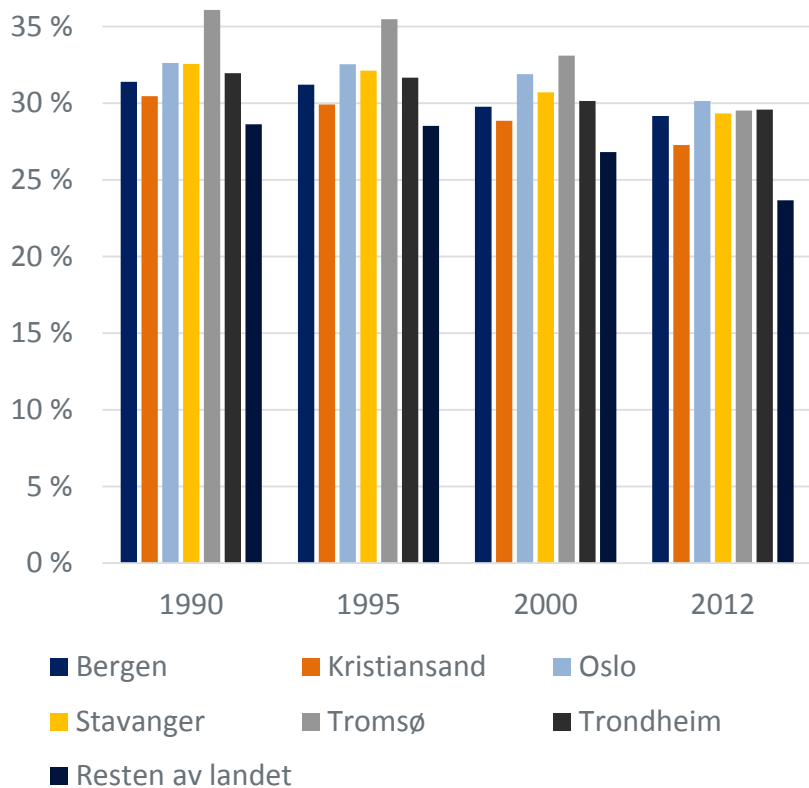

Andel nyetableringer med ansatte i forhold til totalt antall bedrifter

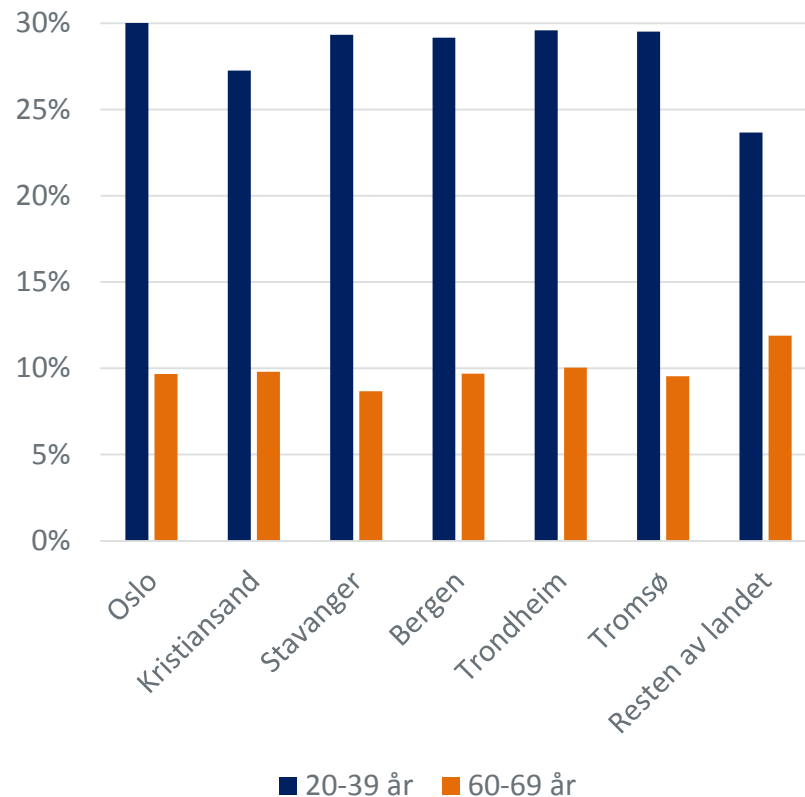
Kilde: SSB

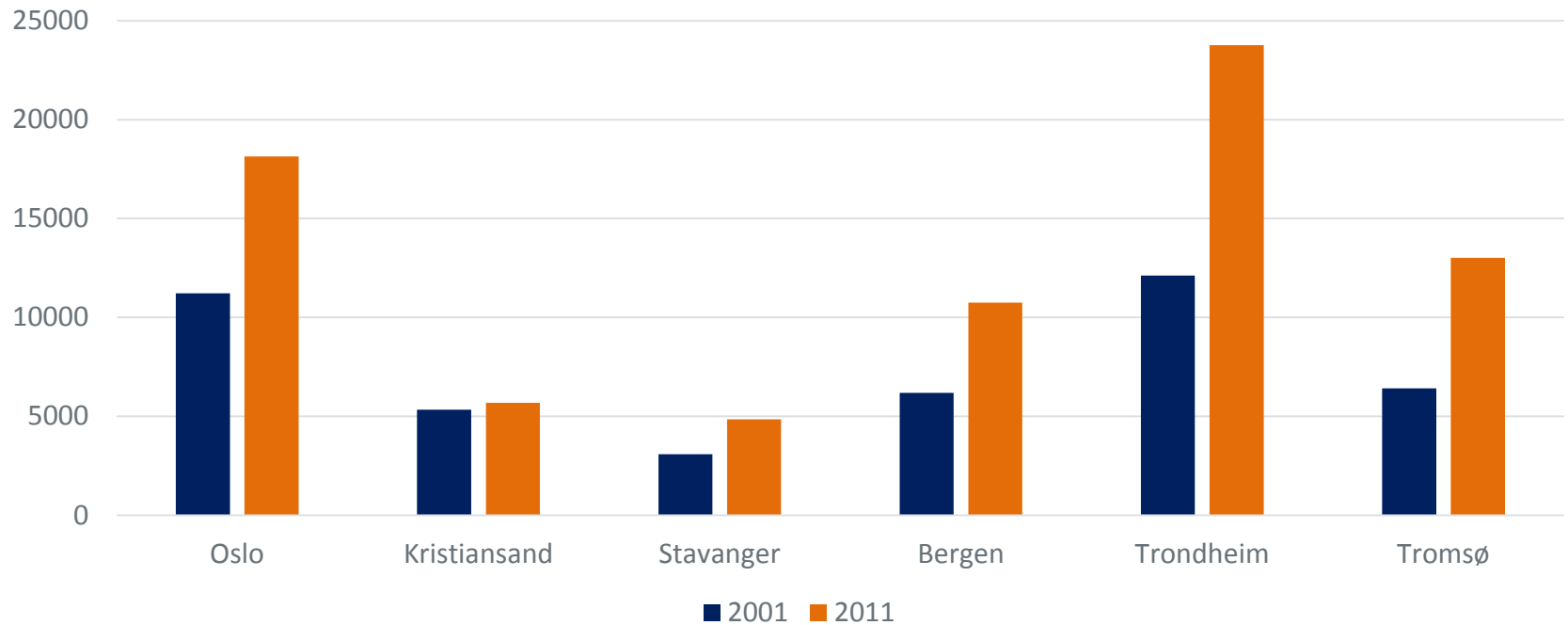
Andel innbyggere i alderen 20-39 år Kilde:
SSB

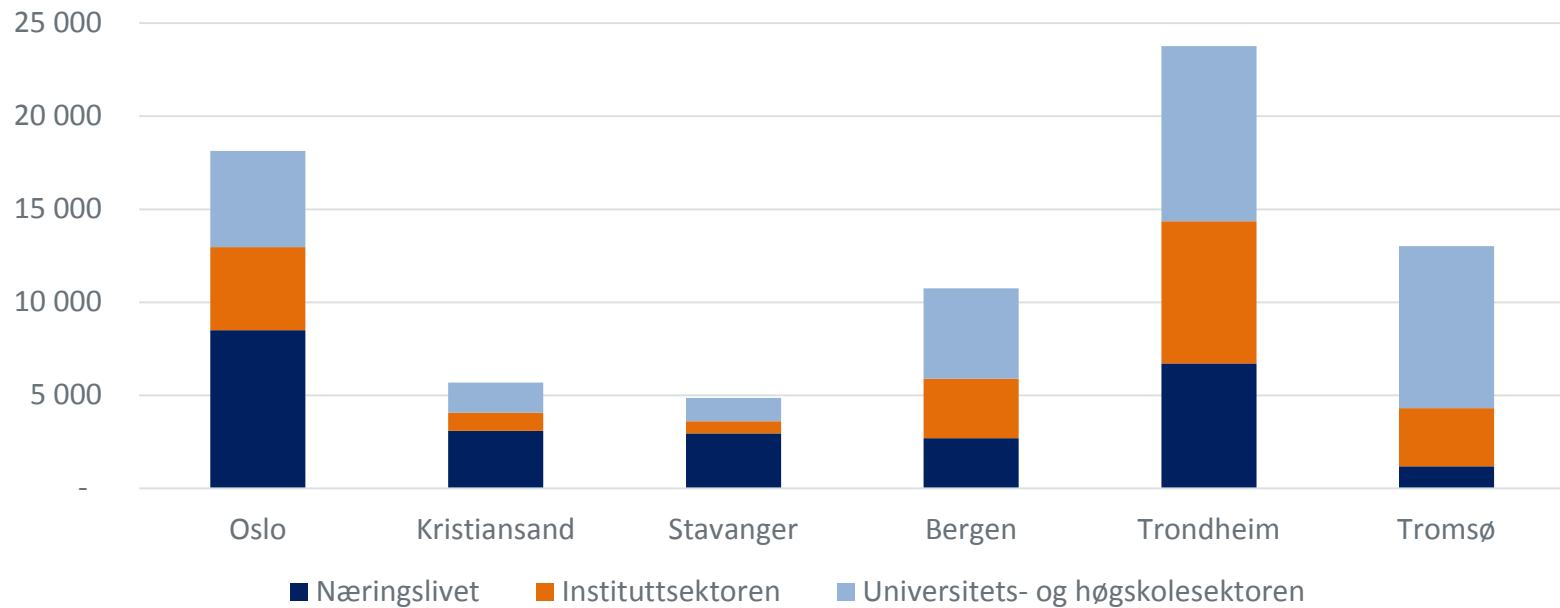
Andel på vei inn og ut av arbeidslivet 2012
Kilde: SSB

Totalt FoU-utgifter per innbygger
Kilde: NIFU og SSB

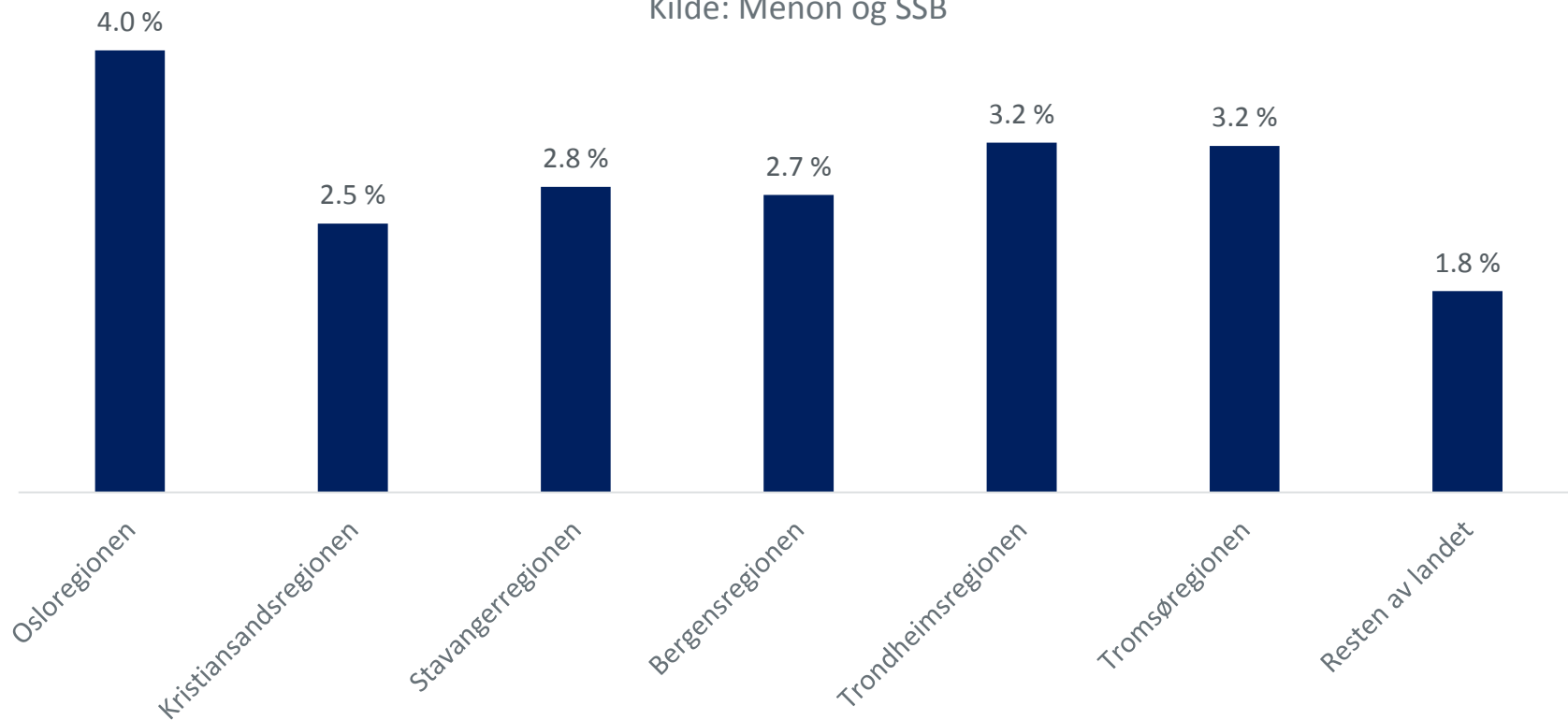

FoU-utgifter per innbygger fordelt på sektor i 2011
Kilde: NIFU og SSB

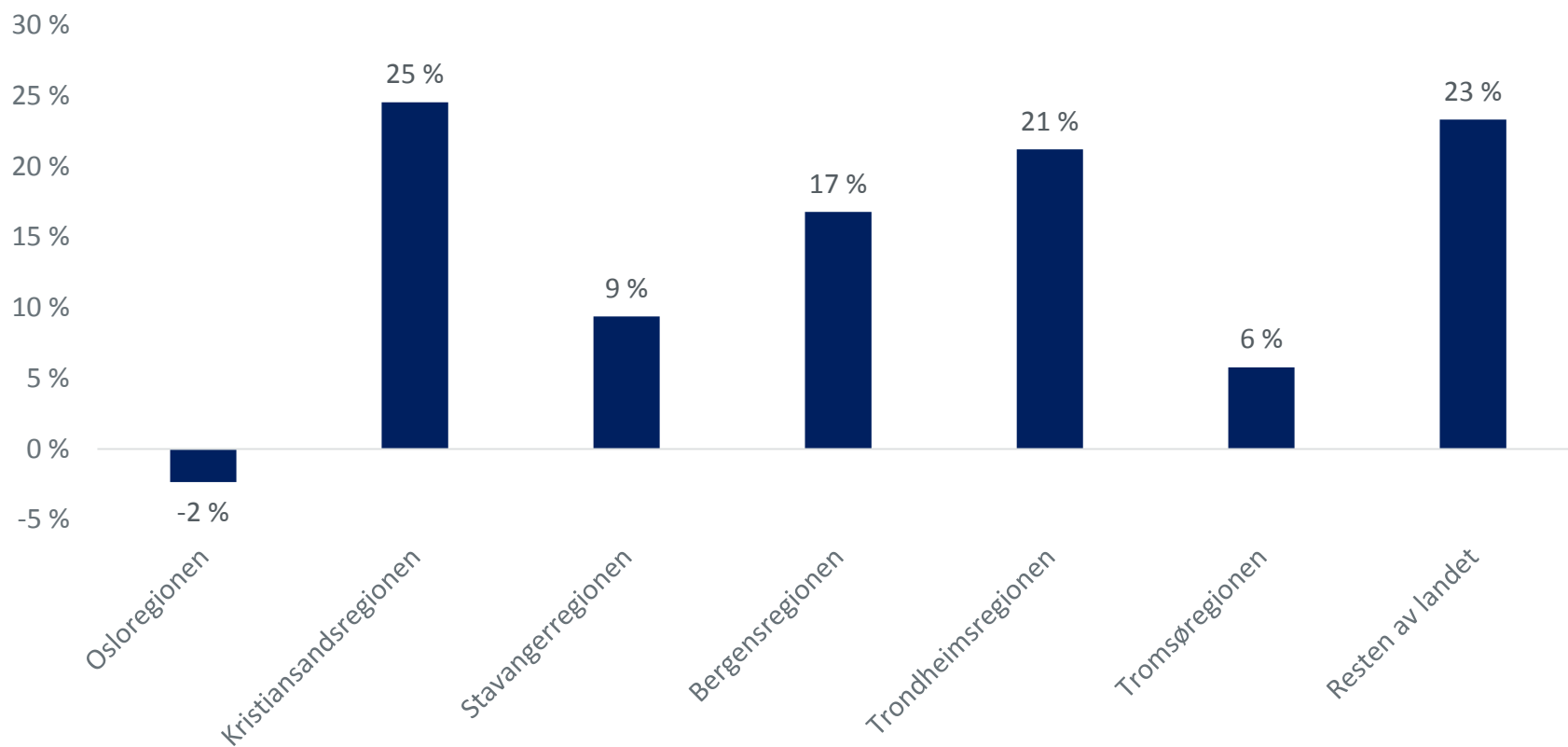

Andel sysselsatte per innbyggere i service og underholdning i 2012

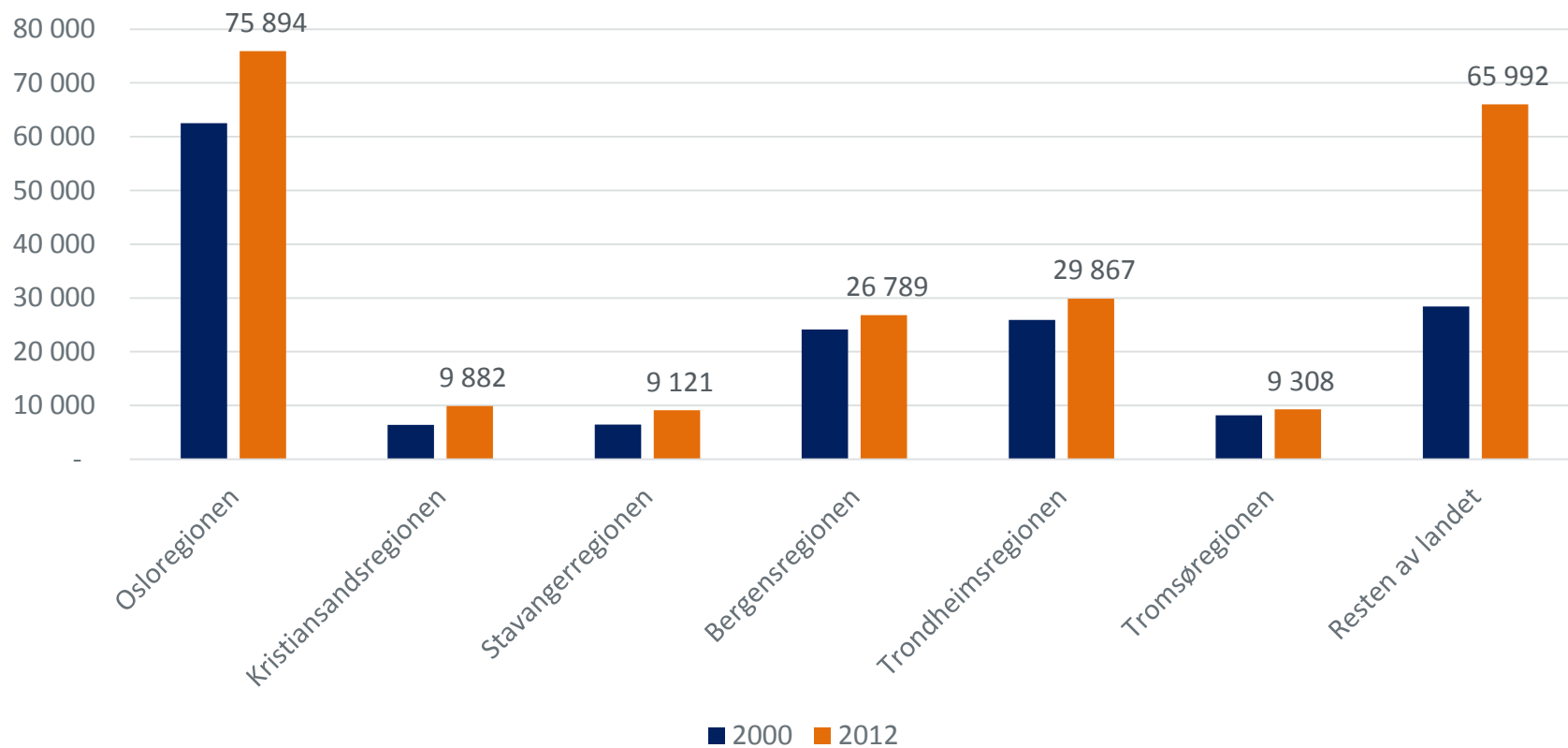
Kilde: Menon og SSB

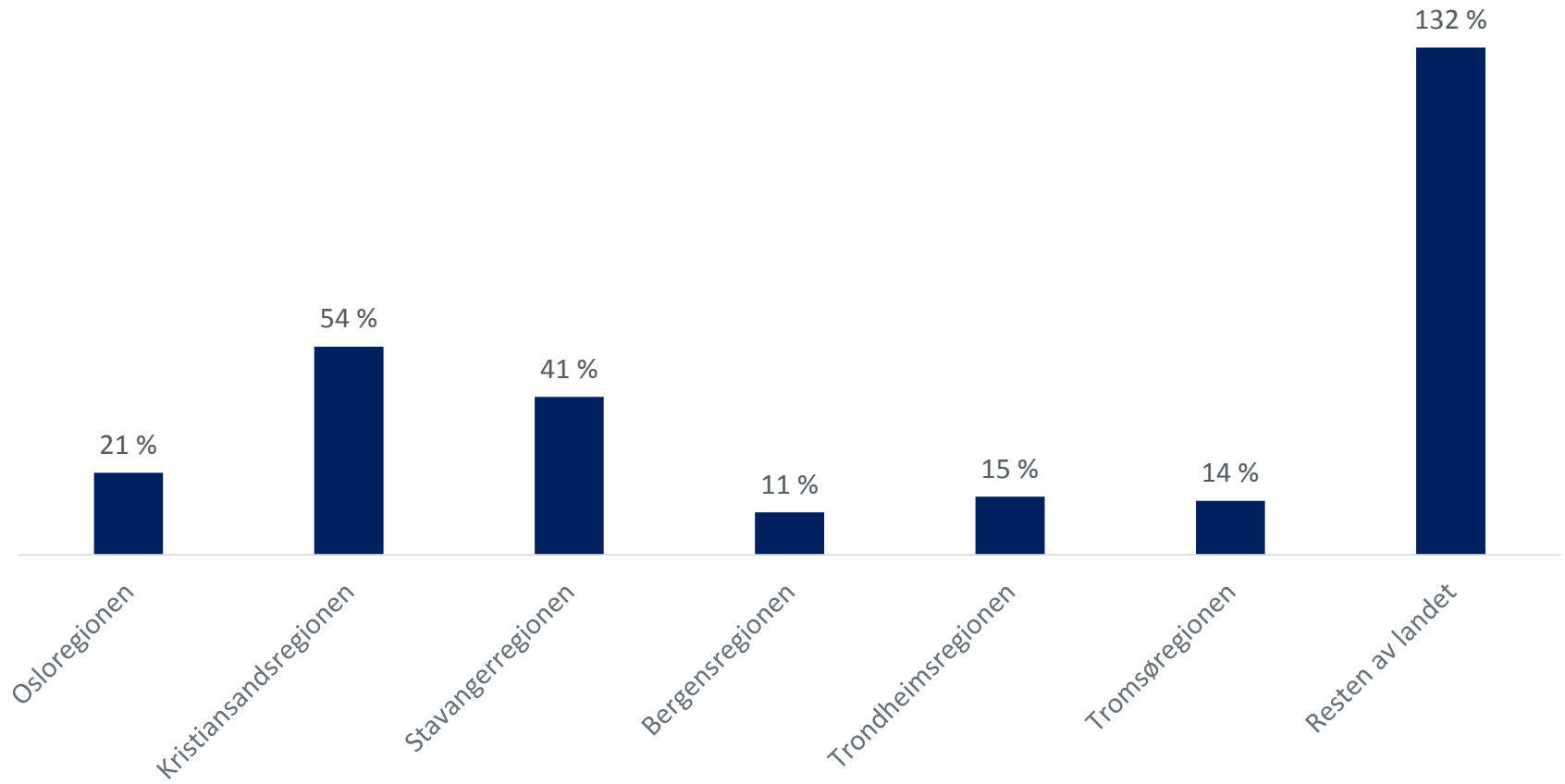
Vekst i andelen sysselsatte innen service og underholdning 2000-2012 Kilde:
Menon/Soliditet

Utvikling i antall studieplasser Kilde: NSD

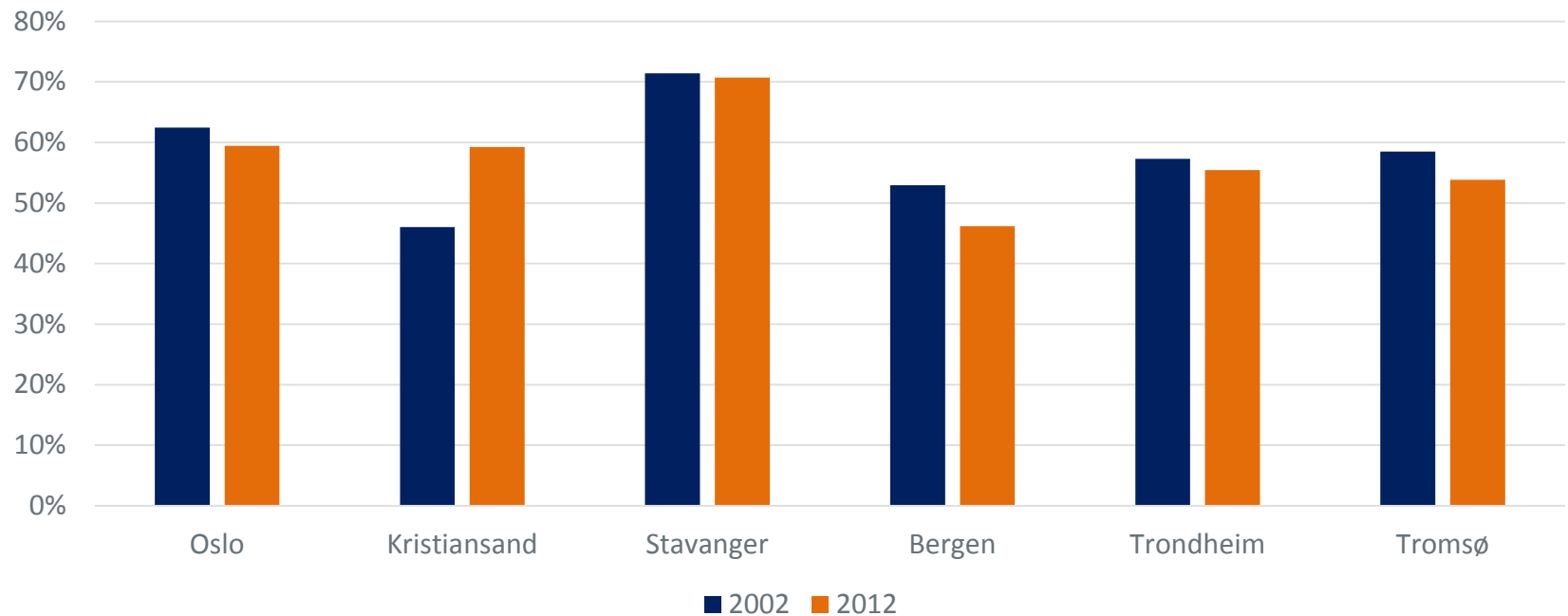

Vekst i antall studieplasser 2000-2012 Kilde: NSD

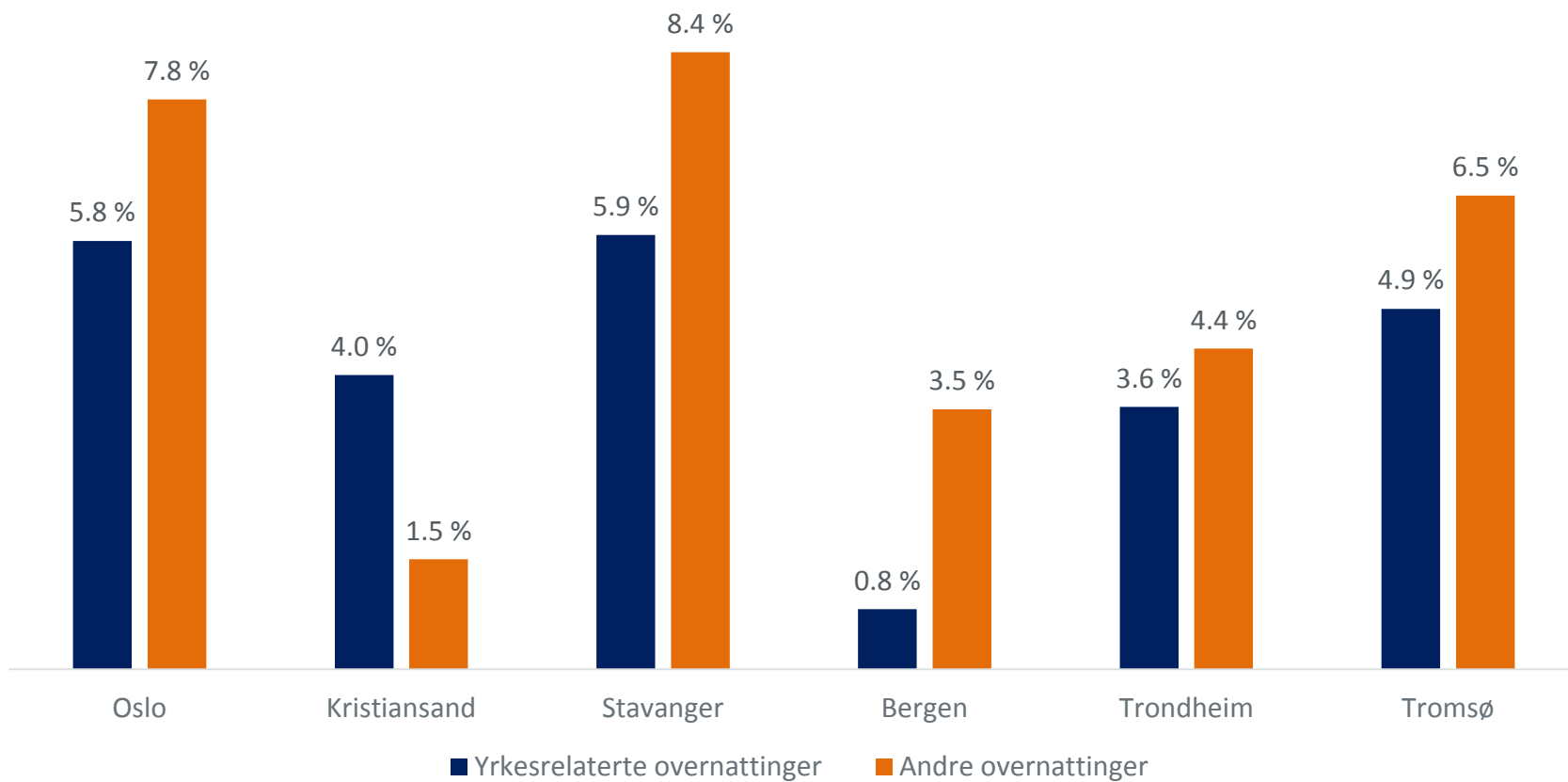

Andel yrkesrelaterte overnattinger i 2002 og 2012

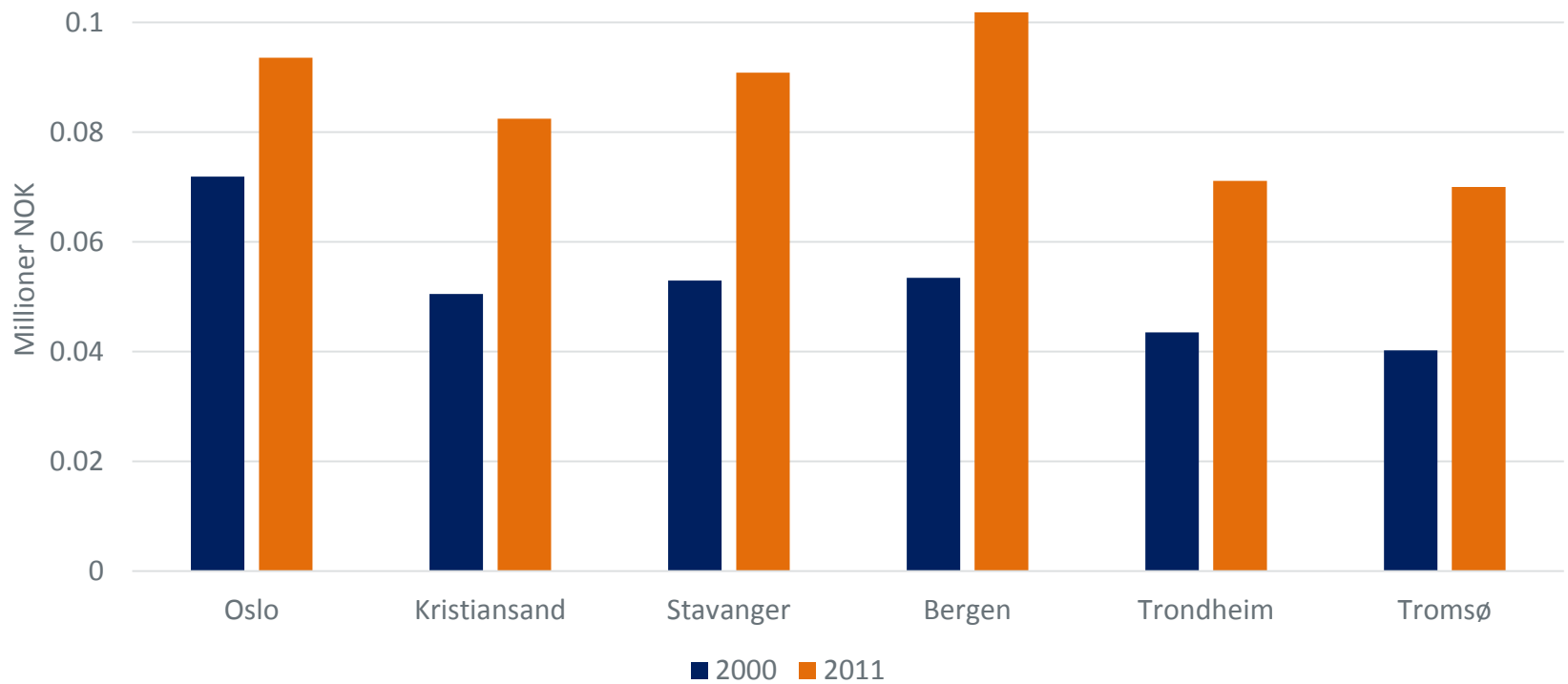
Kilde: Statistikknett

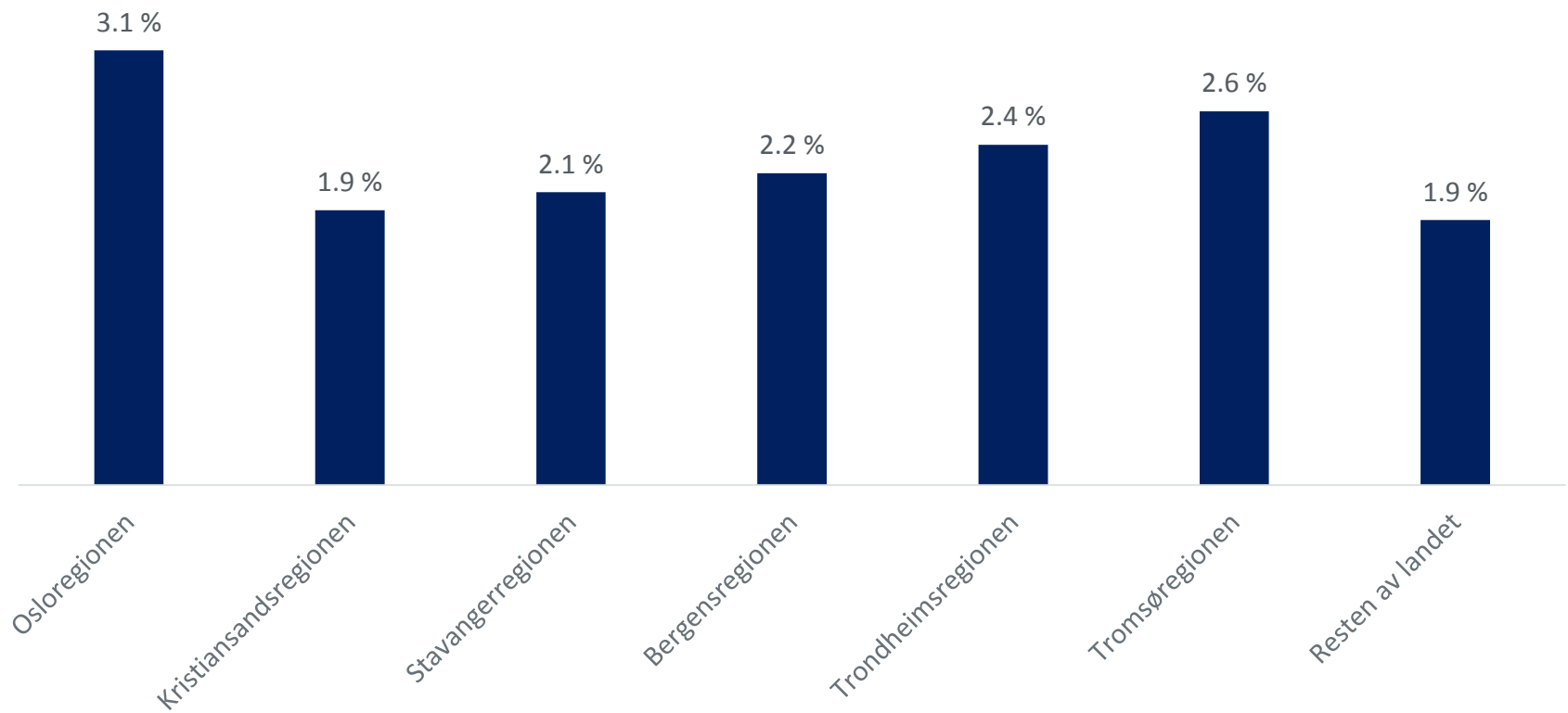
Gjennomsnittlig årlig vekst 2000-2012 Kilde: Statistikknett

Regional investering per innbygger i millioner kroner. Kilde: SSB

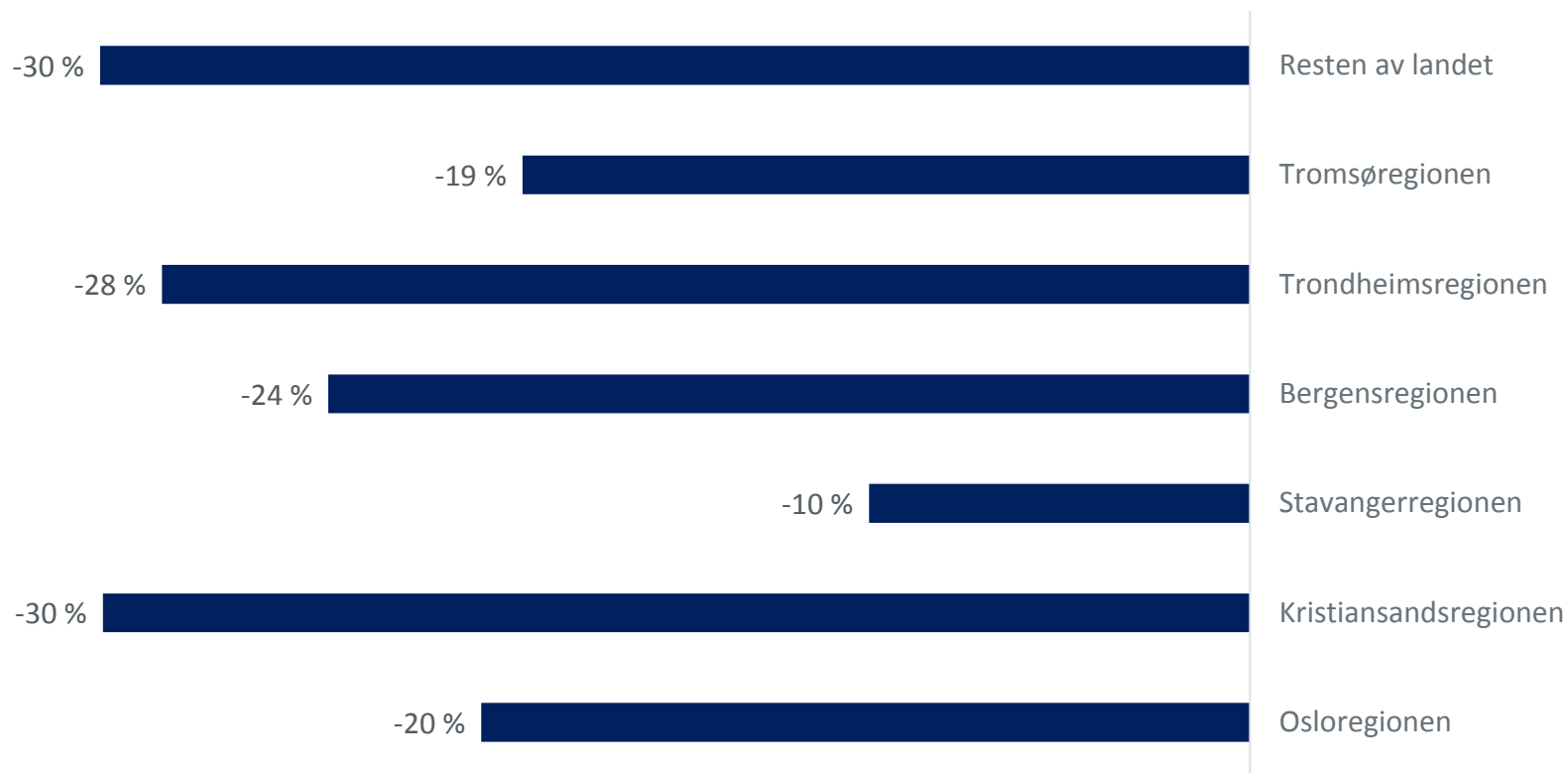

Andel sysselsatte i transport og logistikksektoren per innbygger
Kilde: SSB

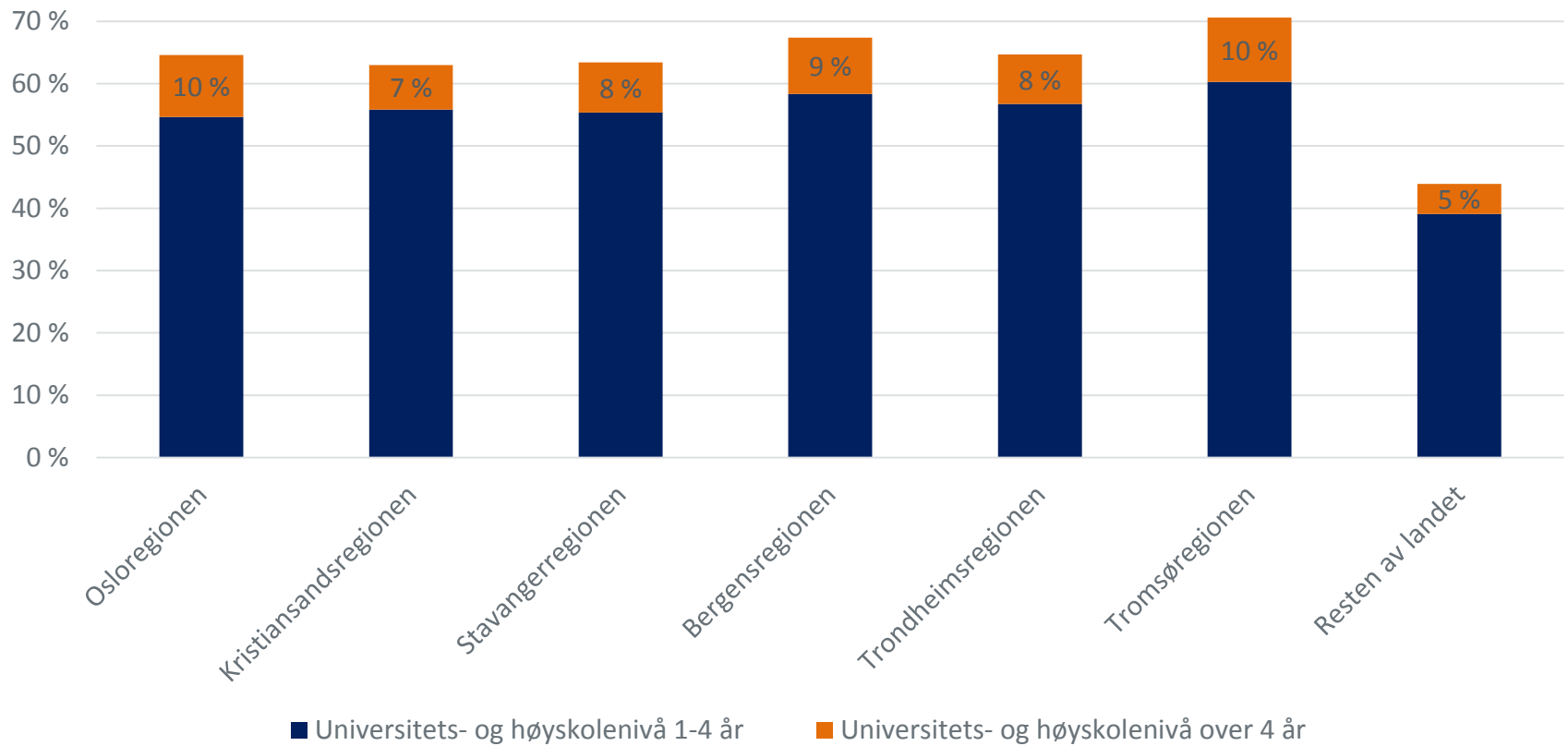

Vekst i andel sysselsatte i transport og logistikksektoren per innbygger fra 2000-2012

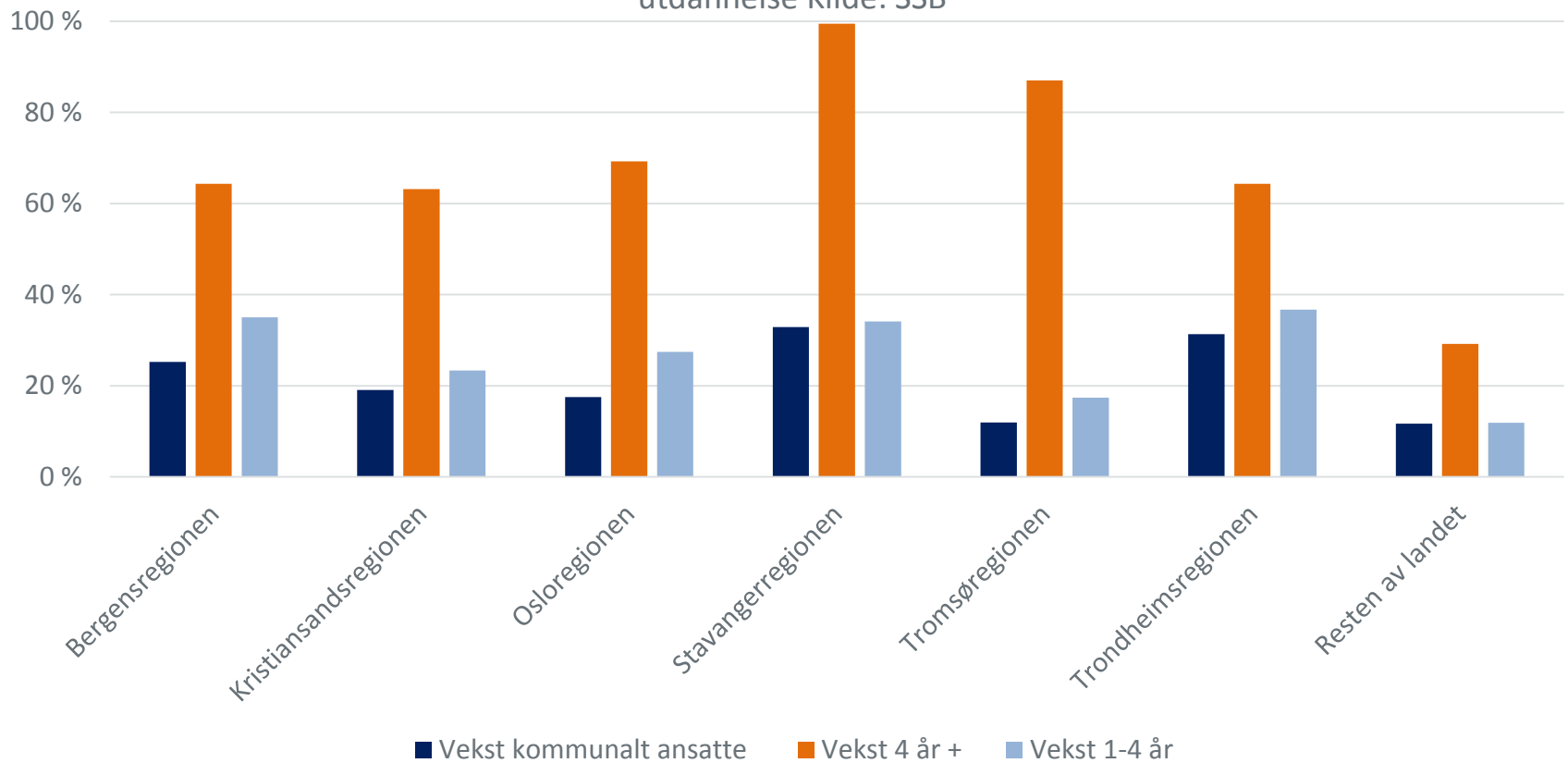
Kilde: SSB

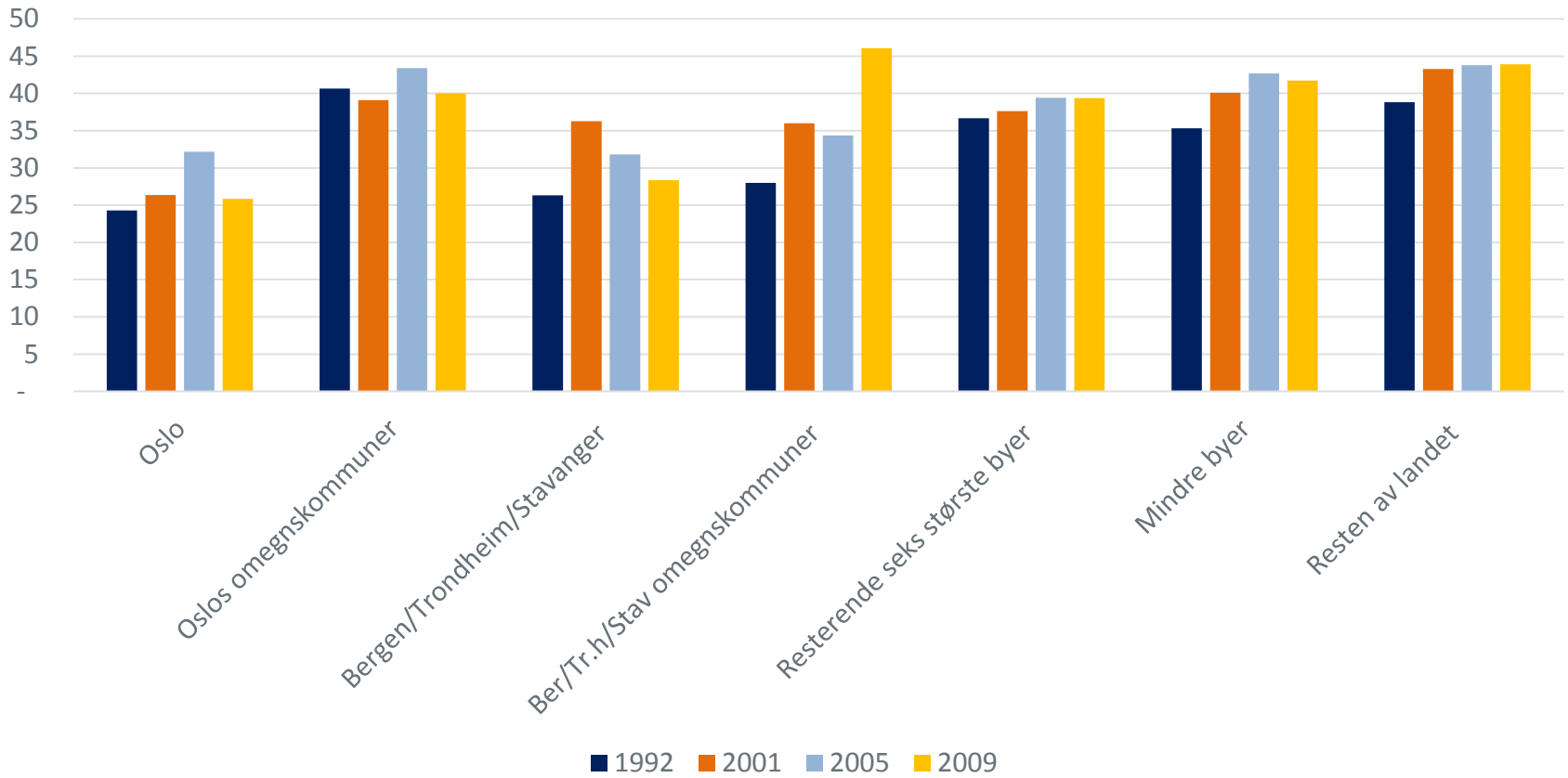
Andel kommunalt ansatte med kort og lang utdannelse i 2012 Kilde:SSB

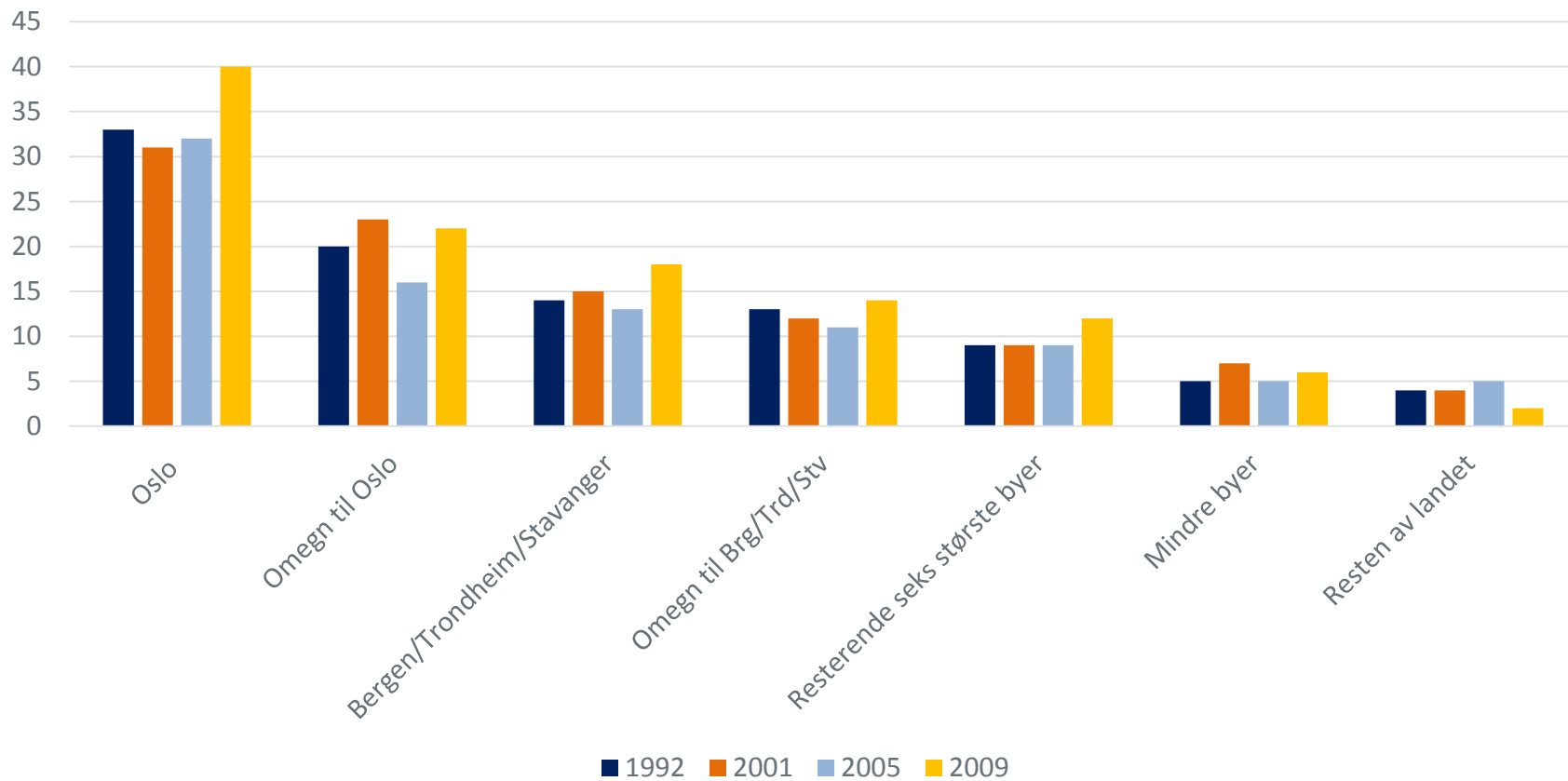
Vekst fra 2002 til 2012 i andel kommunalt ansatte med mer enn et års høyere utdanning Kilde: SSB

Km/time for arbeidsreiser Kilde: TØI

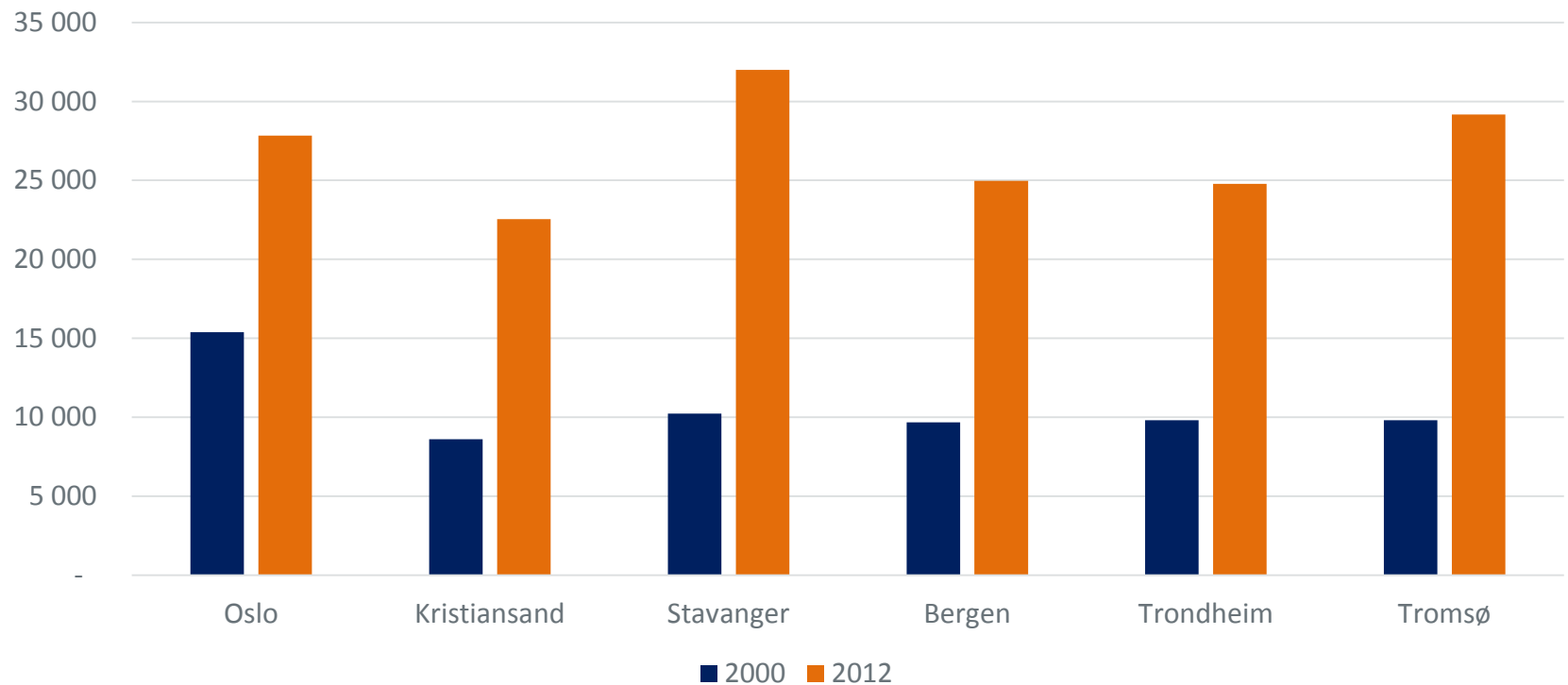

Andel kollektiv på arbeidsreisen Kilde. TØI

Kvadratmeterpriser selveierboliger (snitt av enebolig, flerbolighus og leilighet)

Kilde. SSB

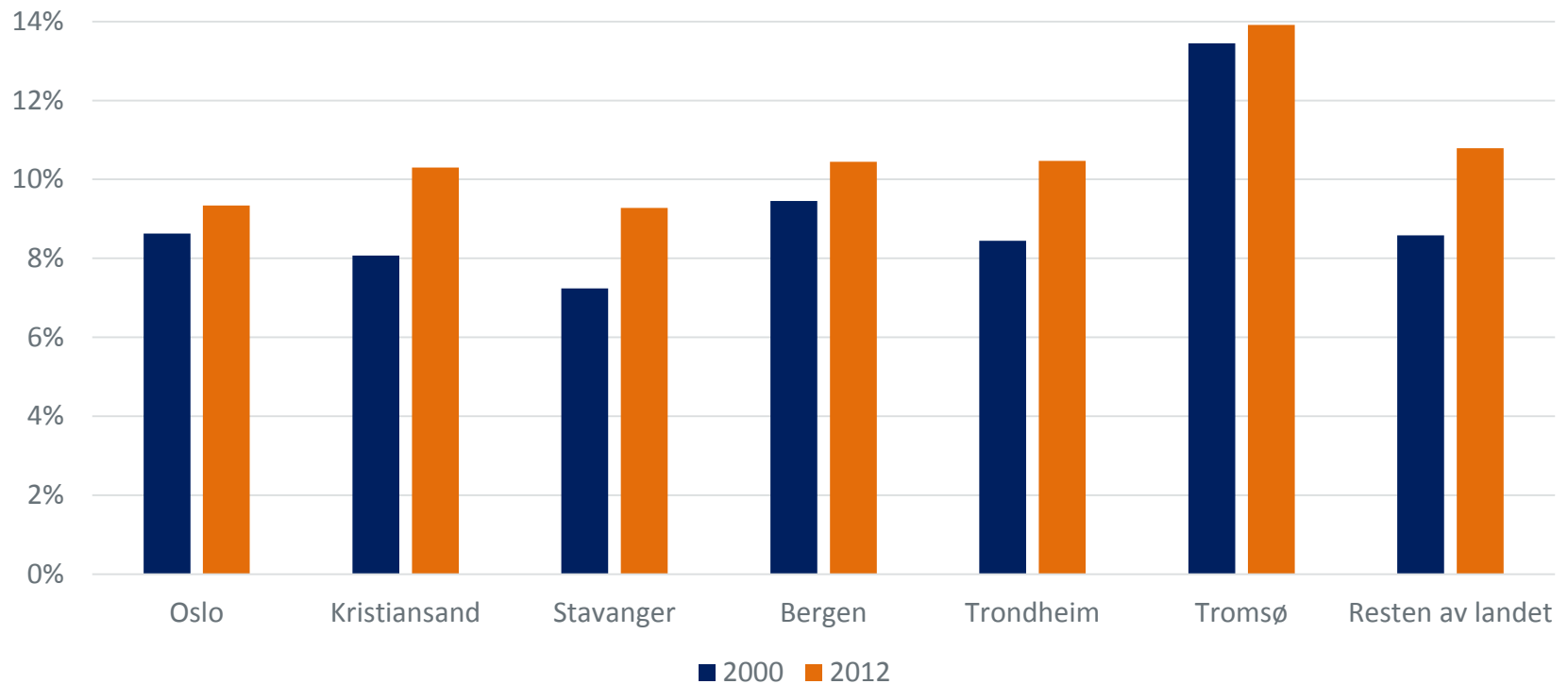

Andel igangsatte boliger i forhold til totalt antall boliger
Kilde: SSB

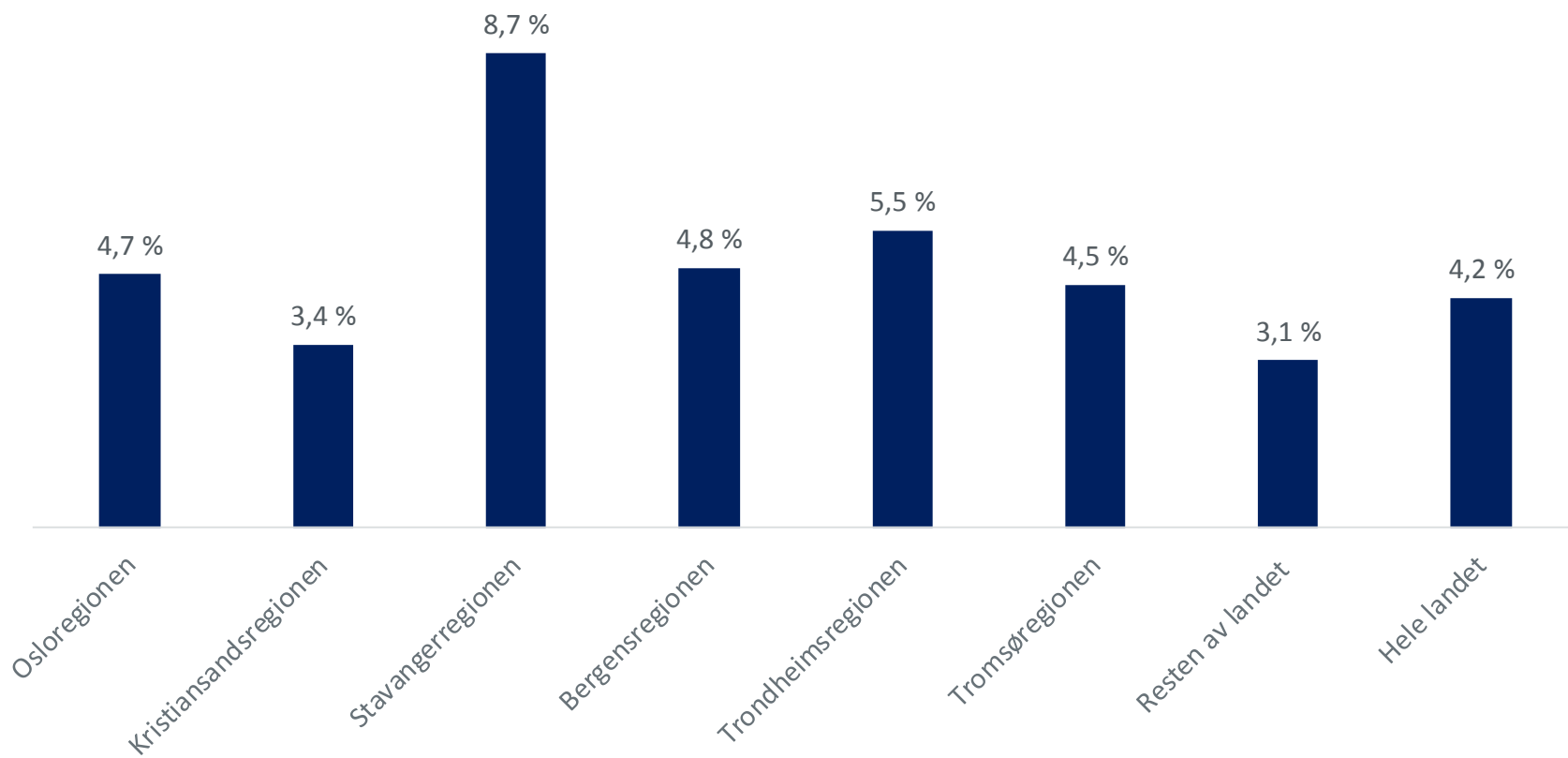

Ansatte per innbygger i helsesektoren

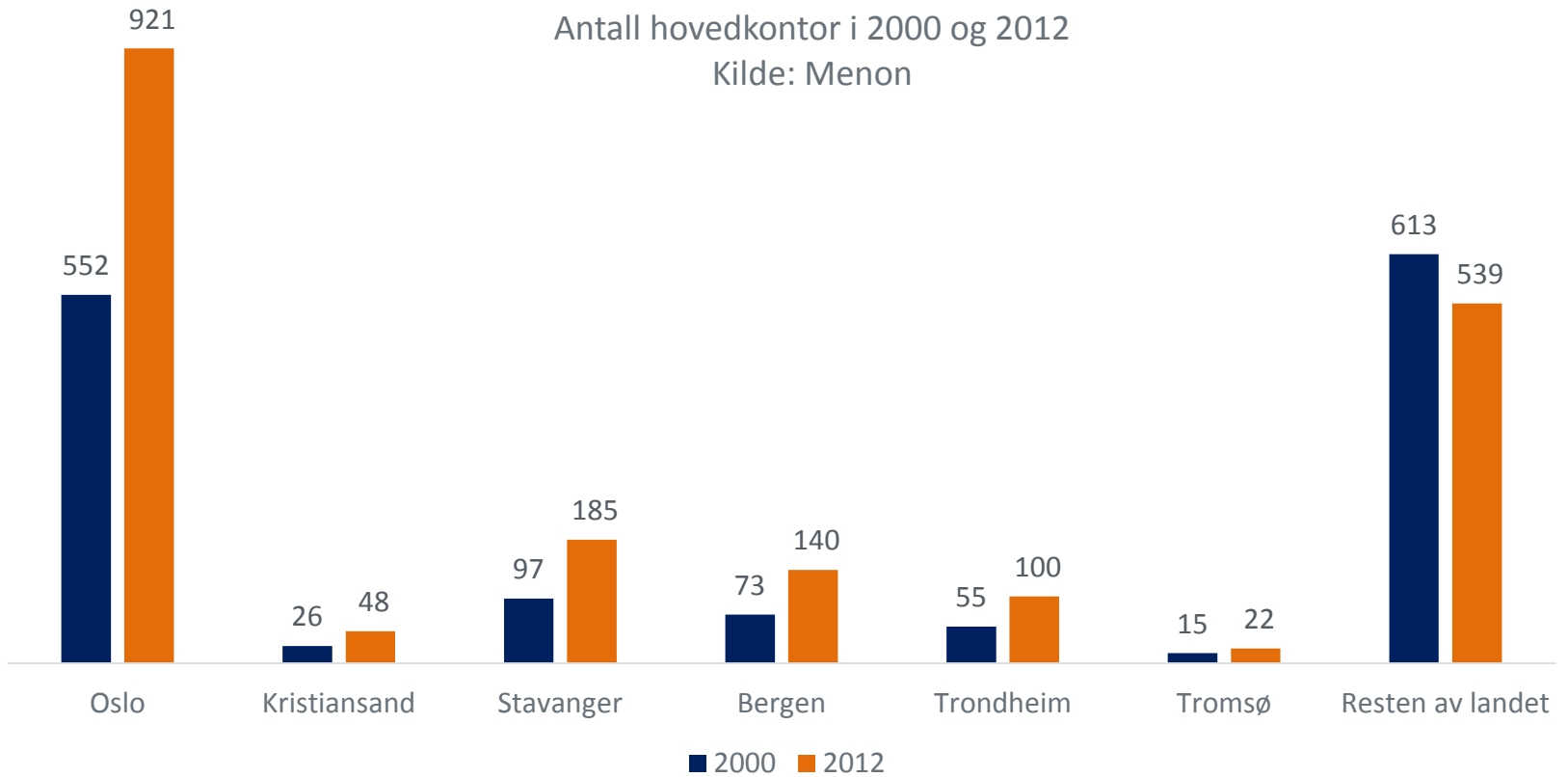
Kilde: SSB og Menon

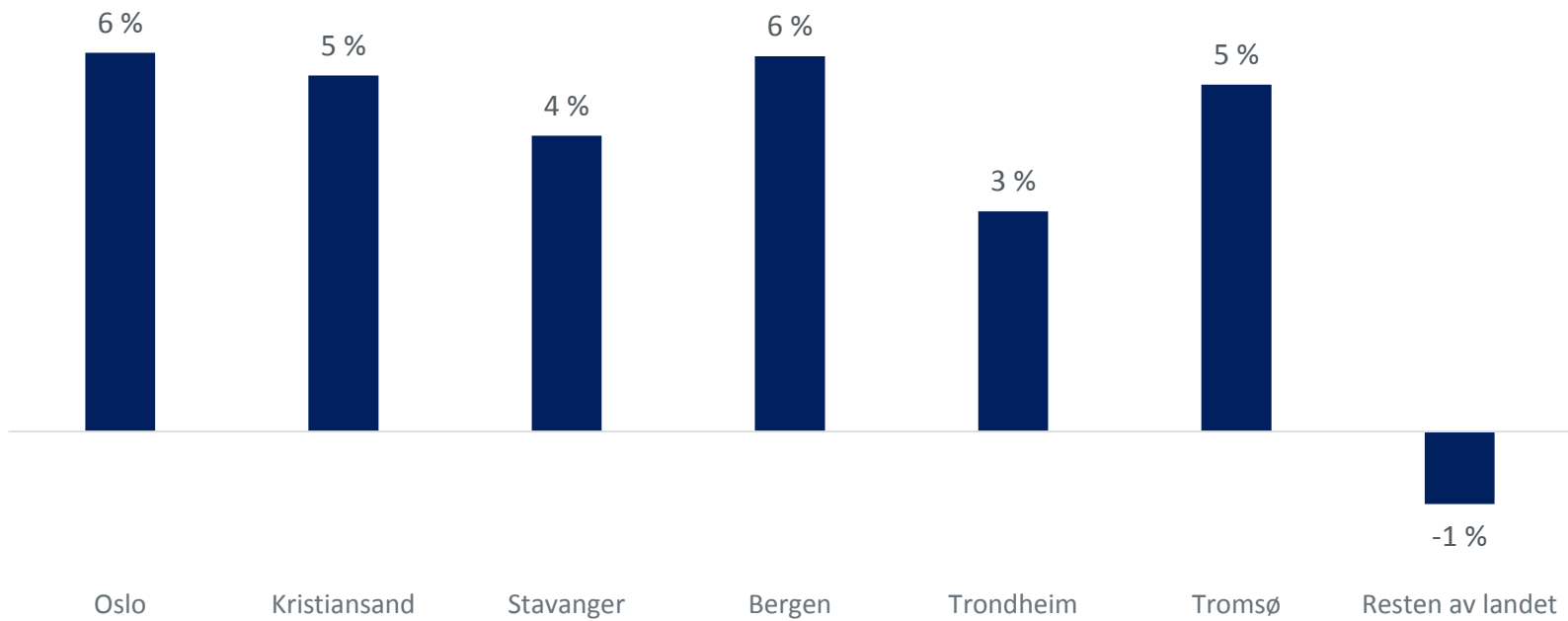
Syssettingsvekst 2009-2012 Kilde: SSB

Antall hovedkontor i 2000 og 2012
Kilde: Menon

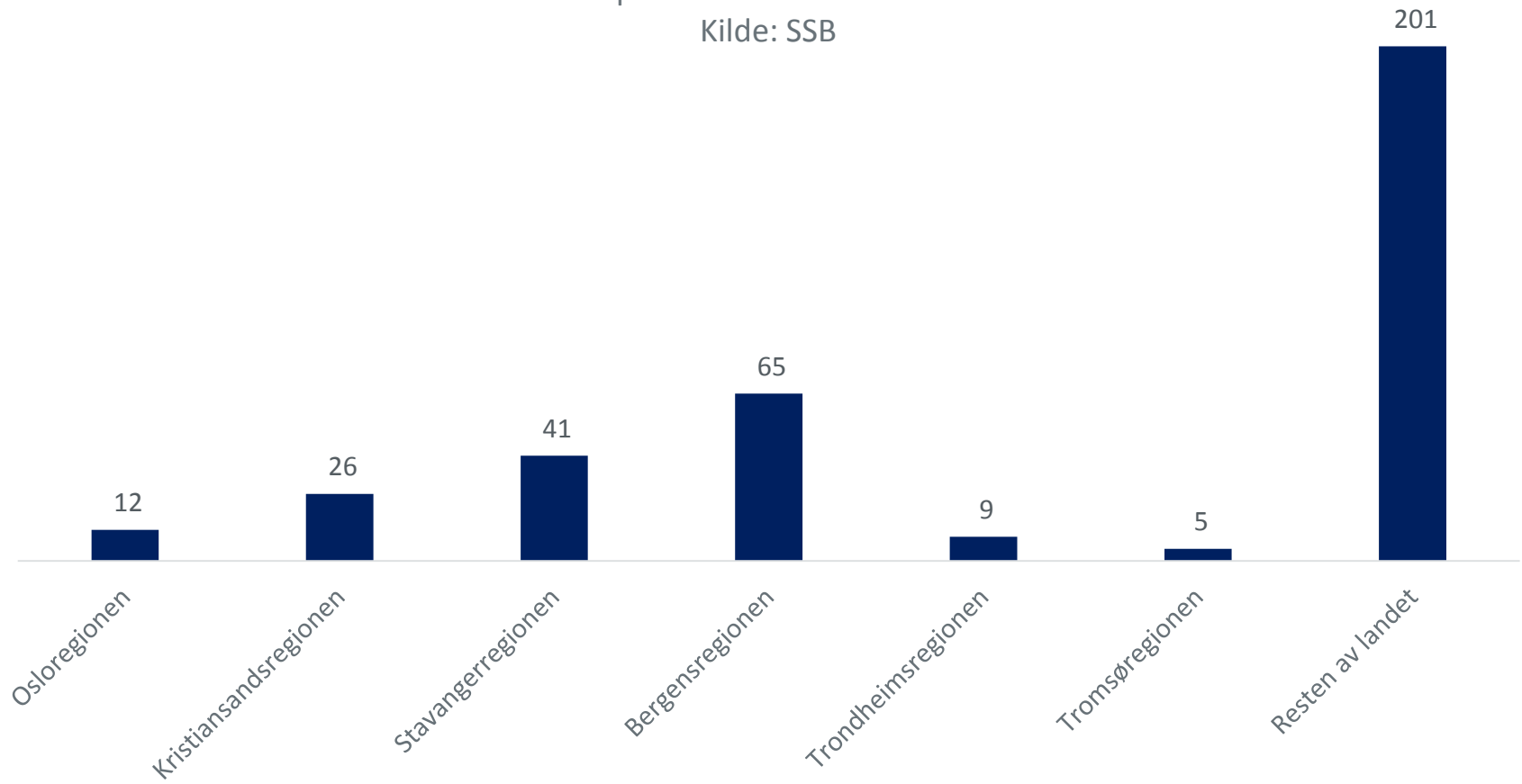

Gjennomsnittlig årlig vekst 2000-2012 i antall hovedkontor Kilde: Menon

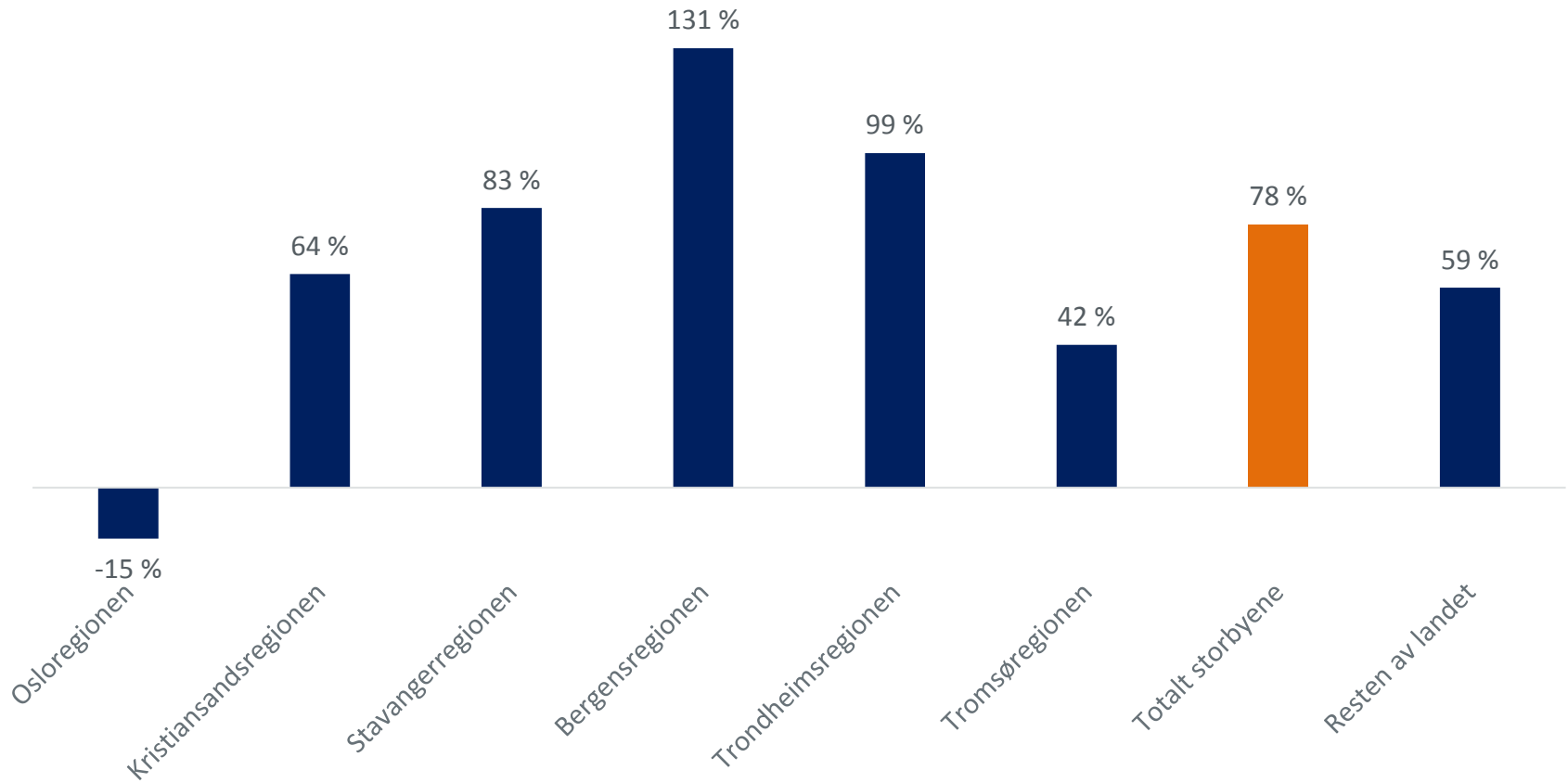

Vareeksport i milliarder kroner i 2012

Kilde: SSB

Vekst i verdi av vareeksport i løpende priser fra 2000-2012 Kilde: SSB

Antall registrerte passasjerer til og fra utlandet (direkte) fra/til flyplasser i Norge (1000 personer)

	Oslo	Stavanger	Bergen	Trondheim	Tromsø	Kristiansand	Total
2000	4 505	524	492	52	3	113	6 032
2001	4 420	505	522	56	2	87	5 950
2002	4 330	584	563	62	3	112	6 258
2003	4 605	622	578	134	2	108	6 780
2004	5 377	686	682	196	3	155	7 863
2005	5 952	701	732	300	5	137	8 722
2006	6 891	802	911	351	4	190	10 122
2007	7 576	899	958	328	6	231	11 160
2008	7 991	1 064	1 121	404	26	234	12 140
2009	7 214	1 014	1 032	411	40	197	11 451
2010	7 682	1 060	1 274	458	48	198	13 177
2011	8 259	1 269	1 442	603	32	222	14 444
2012	8 429	1 406	1 513	600	10	233	15 165
2013	9 132	1 599	1 793	683	42	289	16 933
Vekst fra 2000-2013	103 %	205 %	264 %	1206 %	1289 %	155 %	181 %

Antall utenlandsdestinasjoner per flyplass

Flyplass	2002	2013
Oslo, Gardermoen	334	394
Stavanger, Sola	137	160
Bergen, Flesland	133	172
Trondheim, Værnes	97	114
Tromsø	36	67
Kristiansand, Kjevik	69	106
Total	806	1013

Korrelasjonsmatrisen for indikatorene (øvre del)

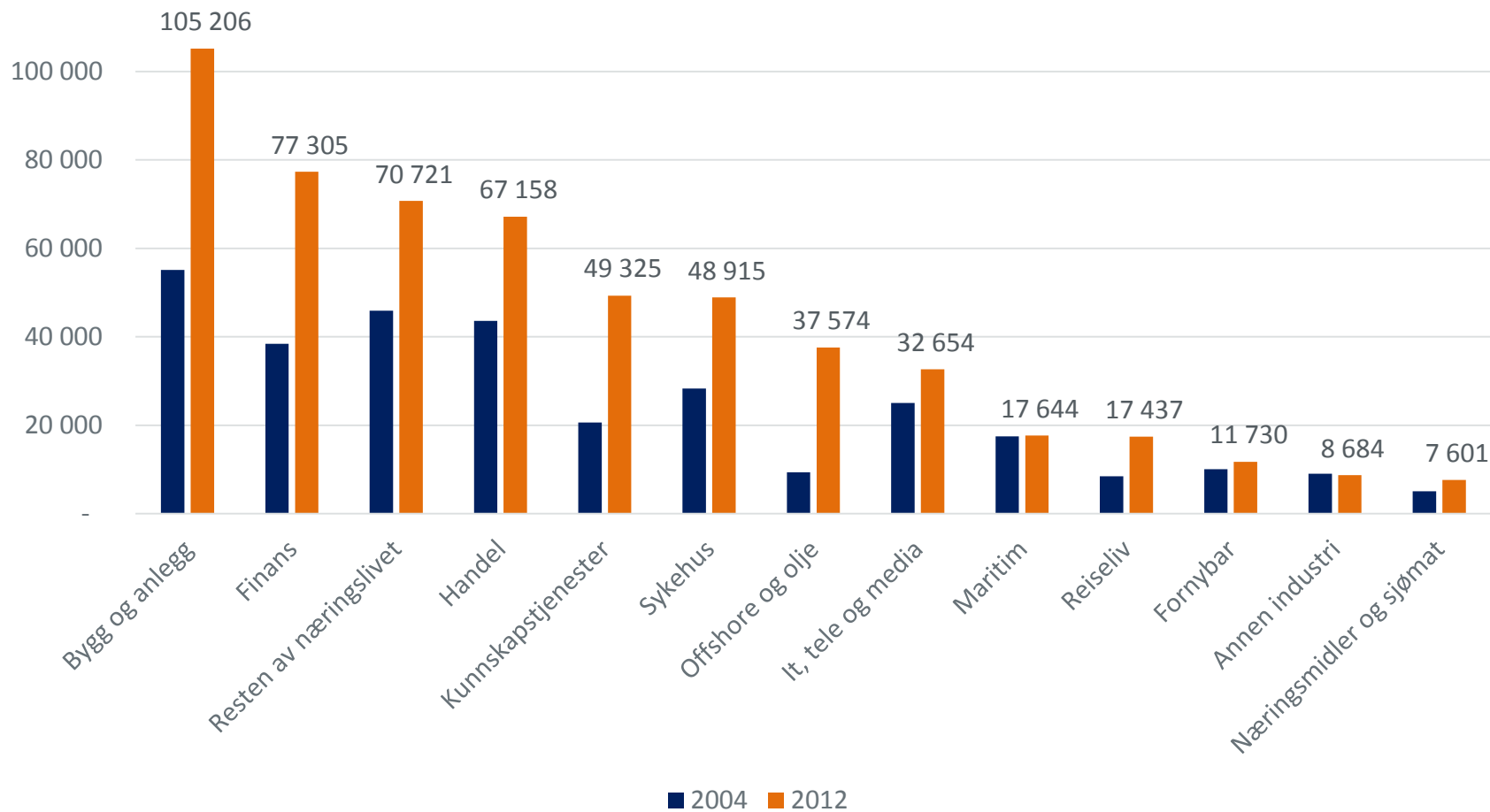
	Lang høyere utdanning	Kort høyere utdanning	Sysselsatte i kunnskaps-tjenester	FoU-utgifter totalt	FoU-utgifter næringslivet	Fou-utgifter institutt-sektoren	FoU-utgifter universitets- og høyskoler	Andel nyetablering med ansatte	Andel unge	Yrkesrelaterte overnattinger	Hovedkontor
Indikatorer											
Lang høyere utdanning	1,00										
Kort høyere utdanning	0,53	1,00									
Sysselsatte i kunnskaps-tjenester	0,72	0,60	1,00								
FoU-utgifter totalt	0,75	0,49	0,79	1,00							
FoU-utgifter næringslivet	0,38	0,43	0,85	0,67	1,00						
Fou-utgifter institutt-sektoren	0,68	0,43	0,73	0,98	0,61	1,00					
FoU-utgifter universitets- og høyskoler	0,76	0,60	0,91	0,71	0,74	0,63	1,00				
Andel nyetablering med ansatte	0,09	0,23	0,13	-0,00	0,17	0,01	0,17	1,00			
Andel unge	0,30	-0,43	-0,14	0,01	-0,31	-0,01	0,07	-0,17	1,00		
Yrkesrelaterte overnattinger	-0,01	-0,58	-0,01	-0,15	0,05	-0,18	-0,11	-0,29	0,34	1,00	
Hovedkontor	0,49	0,37	0,74	0,32	0,68	0,22	0,85	0,22	0,10	0,13	1,00
Høyere utdanning kommunal forvaltning	0,27	0,19	-0,22	0,10	-0,42	0,11	-0,28	0,01	0,01	-0,14	-0,58
Ansatte i transport og logistikk	0,37	0,08	0,35	0,31	0,27	0,25	0,57	0,04	0,57	-0,06	0,62
Ansatte i service og underholdning	0,60	0,20	0,67	0,42	0,53	0,34	0,76	-0,02	0,42	0,29	0,86
Ansatte i helsesektoren	0,40	0,06	-0,17	0,15	-0,47	0,12	-0,07	-0,28	0,60	-0,06	-0,30
Antall studieplasser	0,58	0,44	0,81	0,53	0,71	0,48	0,92	0,21	0,10	-0,07	0,92
Eksport	-0,30	0,16	-0,12	-0,41	-0,15	-0,38	-0,14	0,06	-0,61	-0,15	-0,06
Regional investering	0,26	0,31	0,40	0,05	0,29	-0,01	0,32	-0,03	-0,37	0,25	0,35
Verdiskapingsvariablene											
Produktivit	0,27	0,60	0,29	0,04	0,21	-0,07	0,16	0,10	-0,47	-0,01	0,18
Total sysselsetting	0,48	0,37	0,75	0,33	0,69	0,25	0,86	0,22	0,07	0,09	0,99
Total befolkning	0,47	0,38	0,74	0,33	0,69	0,25	0,86	0,23	0,05	0,08	0,99
Verdiskaping per innbygger	0,61	0,55	0,54	0,22	0,33	0,09	0,48	0,09	-0,16	0,20	0,51

Korrelasjonsmatrisen for indikatorene (nedre del)

	Høyere utdanning kommunal forvaltning	Ansatte i transport og logistikk	Ansatte i service og underholdning	Ansatte i helsesektoren	Antall studie-plasser	Eksport	Regional investering	Produktivitet	Total sysselsetting	Total befolkning	Verdiskaping per innbygger
Indikatorer											
Lang høyere utdanning											
Kort høyere utdanning											
Sysselsatte i kunnskaps-tjenester											
FoU-utgifter totalt											
FoU-utgifter næringslivet											
Fou-utgifter institutt-sektoren											
FoU-utgifter universitets- og høyskoler											
Andel nyetablering med ansatte											
Andel unge											
Yrkesrelaterte overnattinger											
Hovedkontor											
Høyere utdanning kommunal forvaltning	1,00										
Ansatte i transport og logistikk	-0,47	1,00									
Ansatte i service og underholdning	-0,45	0,74	1,00								
Ansatte i helsesektoren	0,59	0,22	0,06	1,00							
Antall studie-plasser	-0,56	0,70	0,83	-0,24	1,00						
Eksport	0,01	-0,49	-0,32	-0,39	-0,11	1,00					
Regional investering	0,09	-0,24	0,23	-0,18	0,20	0,57	1,00				
Verdiskapingsvariablene											
Produktivitet	0,35	-0,31	0,04	0,04	-0,02	0,27	0,62	1,00			
Total sysselsetting	-0,61	0,62	0,85	-0,33	0,95	-0,02	0,35	0,13	1,00		
Total befolkning	-0,61	0,61	0,83	-0,35	0,95	0,00	0,34	0,12	0,99	1,00	
Verdiskaping per innbygger	0,21	-0,03	0,44	0,10	0,33	0,17	0,73	0,86	0,47	0,45	1,00

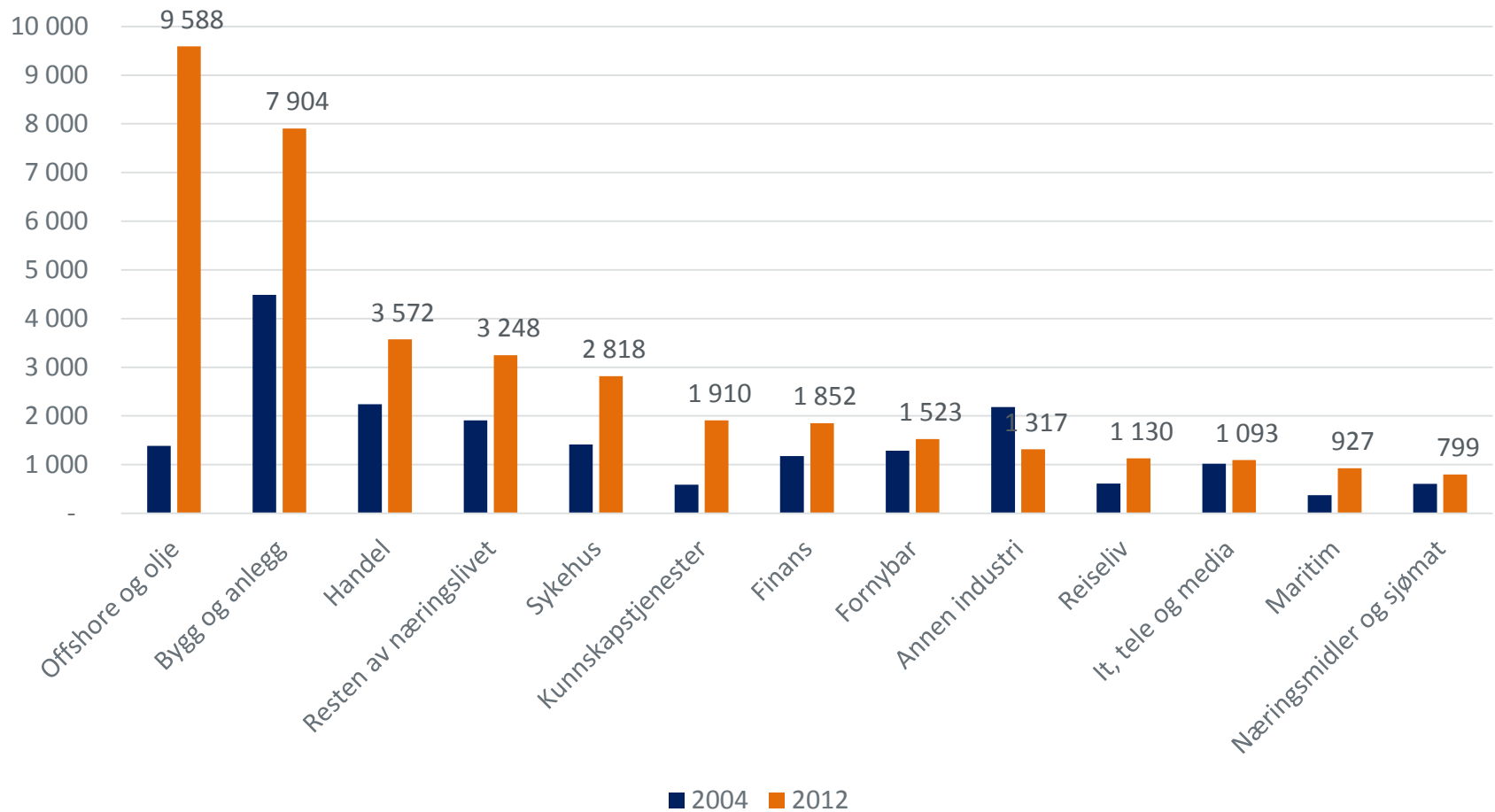
Verdiskaping i næringslivet i Oslo-regionen - fordelt på næringer: løpende priser i millioner kroner.

Kilde: Menon/Soliditet

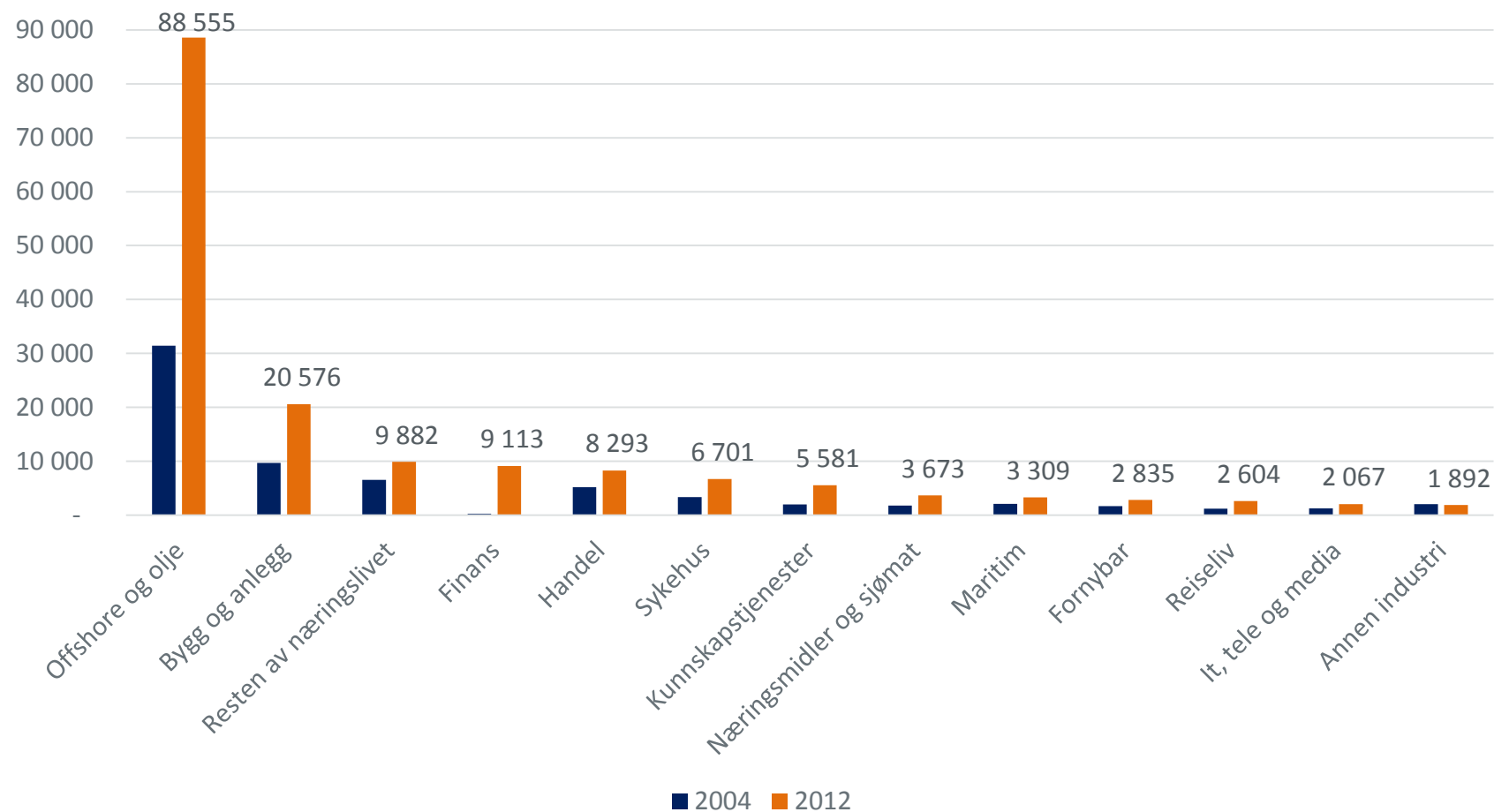
Verdiskaping i næringslivet i Kristiansandsregionen - fordelt på næringer: løpende priser i millioner kroner.

Kilde: Menon/Soliditet

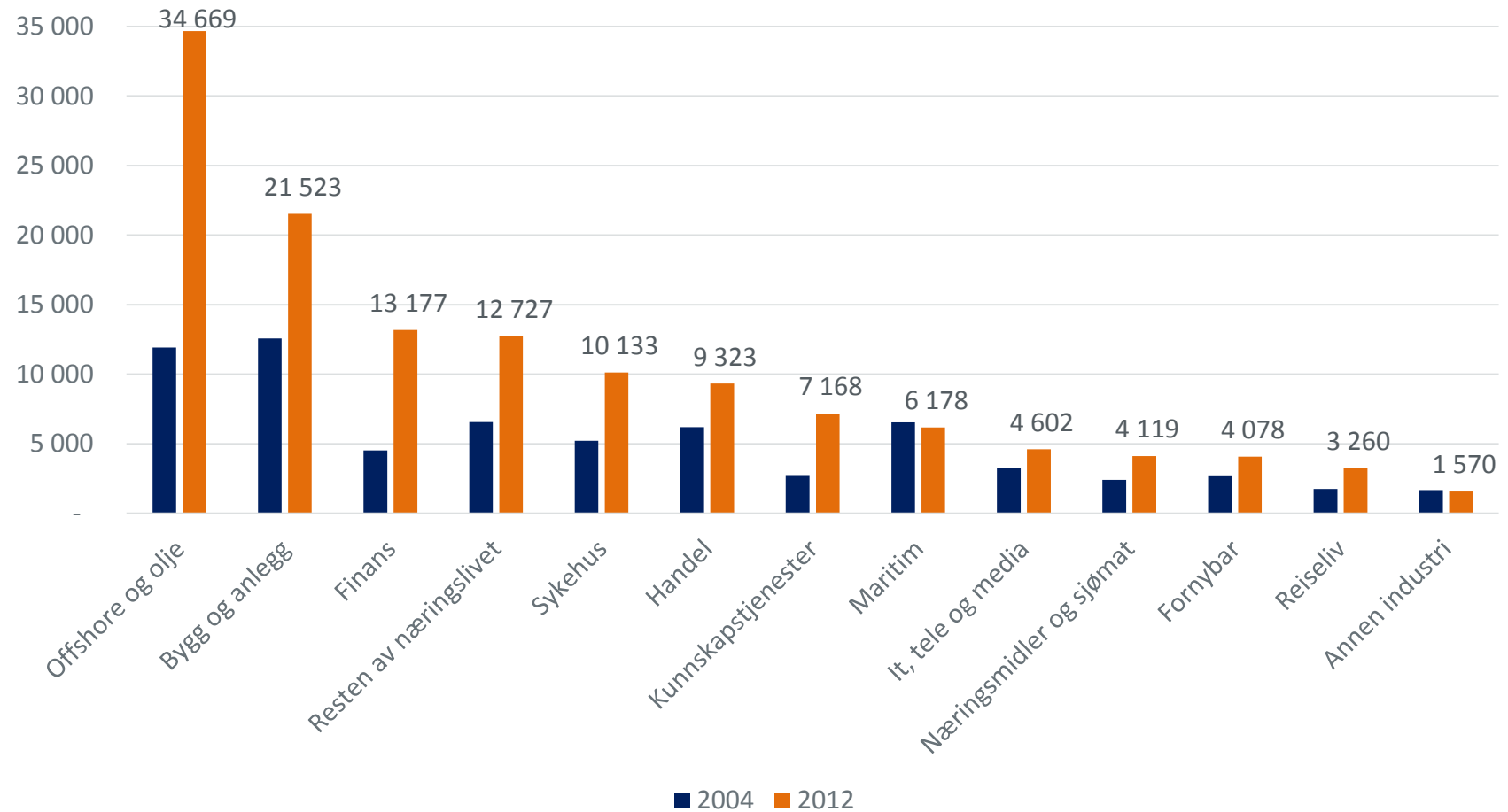
Verdiskaping i næringslivet i Stavanger-regionen - fordelt på næringer: løpende priser i millioner kroner.

Kilde: Menon/Soliditet

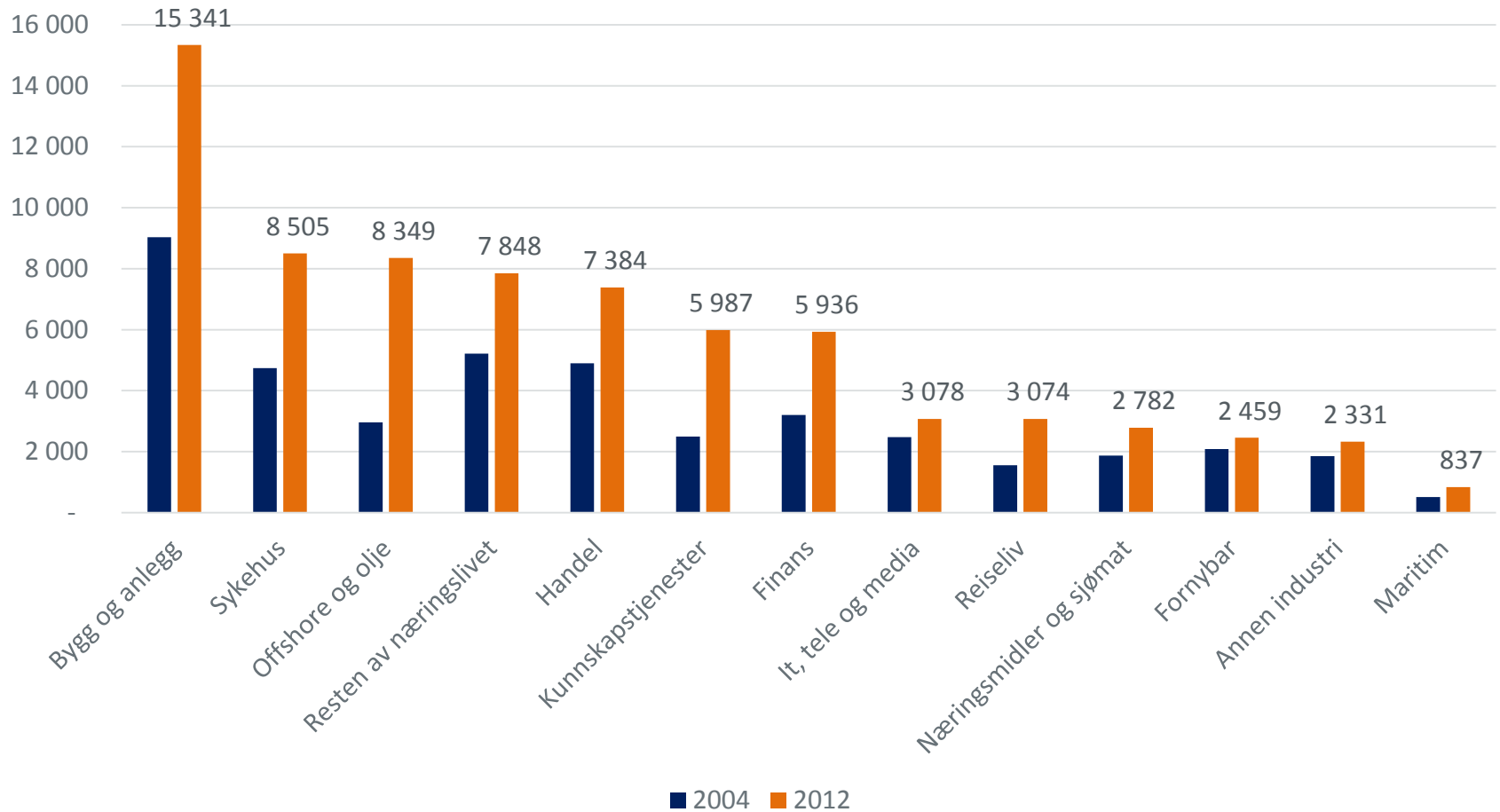
Verdiskaping i næringslivet i Bergensregionen - fordelt på næringer: løpende priser i millioner kroner.

Kilde: Menon/Soliditet

Verdiskaping i næringslivet i Trondheimsregionen - fordelt på næringer: løpende priser i millioner kroner.

Kilde: Menon/Soliditet

Verdiskaping i næringslivet i Tromsø-regionen - fordelt på næringer: løpende priser i millioner kroner.

Kilde: Menon/Soliditet

